

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030

Wersja do konsultacji społecznych 3.0

Kwiecień 2015

Spis treści:

- 1. Wprowadzenie**
  1. Przesłanki budowy Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030
  2. Metodologia prac
- 2. Organizacja procesu tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030**
  1. Obraz środowiska lokalnego : diagnoza społeczno - gospodarcza
  2. Analiza strategiczna uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych analizą SWOT
  3. Identyfikacja obszarów priorytetowych i sformułowanie planu operacyjnego
  4. System monitoringu i ewaluacji Strategii
- 3. Ramy instytucjonalne lokalnej polityki rozwoju**
  1. Nadrzędne dokumenty strategiczne
  2. Strategie zintegrowane
  3. Strategia rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”
  4. Strategia rozwoju Subregionu Północnego województwa Śląskiego
- 4. Diagnoza podstawowych uwarunkowań rozwojowych**
  1. Potencjał turystyczny
  2. Potencjał gospodarczy
  3. Kapitał ludzki
  4. Jakość życia
  5. Atrakcyjność przyrodnicza
  6. Zarządzanie rozwojem
- 5. Analiza SWOT**
- 6. Wizja i misja rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030**
- 7. Plan operacyjny Strategii rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030**
- 8. System monitorowania i ewaluacji Strategii rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030**

Wprowadzenie

Dylematy związane z różnorodnym podejściem do opracowania Strategii Rozwoju Gminy są co najmniej trzy:

- żyjemy w warunkach gospodarki konkurencyjnej, w której samorząd podobnie jak przedsiębiorca powinien porównywać swoją pozycję i analizować swoje przewagi. Strategia ma prowadzić gminę do osiągania przewagi konkurencyjnej nad innymi samorządami. Często opracowane dokumenty nie różnią się zasadniczo między sobą. Sporządzane dokumenty powinny mieć na tyle zbieżną strukturę, aby dały możliwość dokonywania takich porównań. W literaturze istnieją różne modele zarządzania i planowania. Ostateczną decyzję, jaki model planowania strategicznego przyjąć, należy do administracji poszczególnych urzędów;
- budując dokumenty strategiczne coraz więcej uwagi poświęca się nie tylko dokumentowi, **lecz głównie procesowi jego tworzenia**, co należy zaliczyć do rozwoju pozytywnych skutków zainteresowania planowaniem strategicznym. Dokumenty opracowywane przy szerokim współudziale różnych grup społecznych zaczynają odzwierciedlać rzeczywiste potrzeby i aspiracje szerszych grup niż tylko grona ekspertów. Dzięki wspólnej pracy budowana jest lokalna przestrzeń do partnerskiej współpracy i dialogu - EMPOWERMENT
- niezależnie od wymienionych wyżej faktów pozostaje trzeci – wciąż wiele organizacji postrzega strategię jako dokumenty zbędne, „półkownik”, „załącznik”, „informator”, itp. Przedmiotowe traktowanie strategii wynika ze splotu określonej świadomości liderów, systemu, który narzuca konieczność tworzenia dokumentów, a także braku presji społecznej na administrację, by ta starała się myśleć o przyszłości.

Gmina jest wielopłaszczyznową i wielowymiarową strukturą, w której mamy do czynienia z wieloma czynnikami i determinantami rozwoju lokalnego. Krzysztof Obłój (wyd.2007).

Jeden z najlepszych podręczników na temat strategii organizacji wyróżnia 6 głównych szkół planowania strategicznego:¹

1. planistyczną,
2. ewolucyjną,
3. pozycyjną,
4. zasobów i kompetencji,
5. prostych reguł,
6. realnych opcji.

Planowanie strategiczne powinno być integralną częścią zarządzania organizacją, w związku z czym musi uwzględniać ograniczenia stawiane przez uwarunkowania, takie jak:

- sprzeczne interesy grup wpływających na funkcjonowanie organizacji,
- bariery finansowe,
- ograniczenia zasobowe,
- niedostatek/przekłamanie informacji/,
- potencjał strategiczny,
- braki kompetencyjne,
- przewidywane zmiany w otoczeniu,
- działania konkurencji.

Czym zatem jest Strategia Rozwoju Gminy? Jest to dokument stanowiący scenariusz osiągnięcia celów przyszłości, do których dążą interesariusze, a w szczególności lokalny samorząd, dzięki działaniom którego można zarządzać zmianą sytuacji obecnej w projektowaną. Jest także sposobem wykorzystania otoczenia do osiągnięcia celów przez organizację. To także długofalowy plan określający kierunek działania jednostki administracji publicznej oraz metody i narzędzia jego wdrażania. Strategia jest wyznacznikiem decyzji merytorycznych, organizacyjnych i finansowych, podejmowanych przez władze jednostki administracji publicznej; jest najważniejszym dokumentem jednostki administracji

---

¹ Krzysztof Obłój Strategia organizacji (wyd.2007)

publicznej, pozwalającym wyróżnić swoje działania i określić swoją specyfikę na tle otoczenia.

Główne zasady strategii:

1. Koncentrować siły,
2. Wzmacniać silne, redukować słabe strony,
3. Wykorzystać szanse z otoczenia,
4. Stosować trafne innowacje,
5. Wykorzystać potencjały synergii,
6. Dopasowywać cele i środki,
7. Tworzyć sprawny, dający się sterować system zarządzania społecznością lokalną,
8. Wyrównywać ryzyko,
9. Wykorzystywać możliwości koalicji – partnerstwa.

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030 jest dokumentem, który wskazuje cele i wyznacza kierunki działania służące rozwojowi Gminy, który powstał w oparciu o wieloaspektową analizę obecnej sytuacji Gminy oraz diagnozę potrzeb i oczekiwań jej mieszkańców.

Blachownia jest gminą miejsko – wiejską położoną w północnej części województwa śląskiego, którą zamieszkuje 13 214 osób (źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach). W jej skład wchodzi sołectwa: Cisie, Nowa Gorzelnia, Stara Gorzelnia, Konradów, Łojki oraz Wyrzów. Atutem umiejscowienia Gminy jest dobre skomunikowanie miejscowości zarówno z miastem powiatowym – Częstochową, jak i pozostałą częścią województwa śląskiego. Przez Gminę przebiega droga krajowa 46 łącząca Kłodzko, Opole, Lubliniec, Częstochowę i Szczekociny oraz dwie drogi wojewódzkie: 492 biegnąca z miejscowości Ważne Młyny do Blachowni i 494 (DWD494) droga wojewódzka łączą Częstochowę z drogą krajową 45 w Bierdzanach oraz 904 - rozpoczynająca się w Blachowni a kończąca we wsi Kolonia Poczesna.

W niedalekiej przyszłości planowana jest budowa część Autostrady A1. Na obszarze Gminy Blachownia funkcjonuje komunikacja publiczna – połączenia realizowane są przez PKS Częstochowa oraz MPK Częstochowa. Od grudnia 2015 roku uruchomione zostały połączenia Kolei Śląskich.

Gmina Blachownia posiada dobre warunki przyrodniczo-kulturowe, co daje szansę w perspektywie 2016 – 2030 na rozwinięcie strefy gospodarczej oraz zbudowanie atrakcyjnej oferty rekreacyjno – turystycznej.

Obecnie ten kierunek działań stanowi wyzwanie dla samorządu gminnego. Gmina Blachownia w latach 70-tych przeżywała już w swojej historii okres rozkwitu turystyczno-wypoczynkowego. Nawiązanie stałej i ścisłej współpracy Gminy Blachownia z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami jak i sąsiadującymi gminami jest priorytetowym jej zadaniem.

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030 jest spójna z dokumentami szczebla krajowego i regionalnego:

- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie; Długookresową Strategią Rozwoju Kraju do 2030 r.;
- Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.;
- Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2020;
- Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2011-2020.

W realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Blachownia przewiduje się współpracę Gminy z samorządami wszystkich szczebli, a także z partnerami społecznymi i prywatnymi. Wynika to z planowanych działań, wychodzących poza obszar kompetencji samorządu lokalnego Gminy, a które są niezbędne do trwałego rozwoju społeczności gminnej. Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030 została przygotowana w wyniku prac prowadzonych przez władze samorządowe Gminy Blachownia, Zespół ds. Strategii Gminy Blachownia oraz eksperta. Włączenie się w proces tworzenia Strategii Rozwoju samorządu lokalnego, instytucji gminnych, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców oraz liderów

lokalnych społeczności pozwoliło na stworzenie dokumentu realnie odpowiadającego na potrzeby Gminy i jej mieszkańców.

Metodologia budowy i organizacja procesu tworzenia Strategii

Jedną z głównych przesłanek określającą kierunki działania jednostki samorządu terytorialnego jest przede wszystkim przyjęcie założenia, że będzie ona dążyła do zapewnienia jak największej spójności społeczno-gospodarczej, tym samym realizując kompleksowo i komplementarnie politykę **ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**.

Podstawą do osiągnięcia jakiegokolwiek poziomu spójności oraz zrównowżenia na szczeblu samorządu gminnego jest zapewnienie odpowiednich zapisów w opracowaniach strategiczno – planistycznych sporządzanych przez władze JST. Na szczeblu lokalnym współzależności ekologiczne, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne najpełniej łączą się w gminnych opracowaniach strategiczno – planistycznych.

Drugą istotną kwestią jest programowanie wydatków gminy na przedsięwzięcia gwarantujące zrównoważony rozwój oraz wprowadzanie zarządzania środowiskowego

Spełnienie tych elementów w procesie tworzenia Strategii daje podstawy dla realizacji zasad zrównoważonego rozwoju. Ocenę ich skuteczności dokonuje się przez zastosowanie odpowiednich wskaźników zrównoważonego rozwoju, dotyczących: środowiska, społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i ładu instytucjonalno-politycznego.

Wśród kluczowych dokumentów planistycznych wymienianych jako podstawy do zrównoważonego zarządzania rozwojem gminy są:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,
- Strategia Rozwoju Gminy,

- Lokalny Program Rewitalizacji,
- Program Niskiej Emisji,
- Program Ochrony Środowiska,
- Plan Gospodarki Odpadami,
- Opracowanie Ekofizjograficzne,
- Plan Zaopatrzenia w Energię,
- Program Edukacji Ekologicznej,
- Program Ekorozwoju,
- Inwentaryzacja Przyrodnicza,
- Plan Rozwoju Lokalnego,
- Programy Społeczne.

OPRACOWNIE samych dokumentów jest NIE WYSTARCZAJĄCE. Niezwykle ważna jest kolejność wykonywania tych opracowań gwarantująca ich spójność. Poszczególne dokumenty nie mogą się wzajemnie wykluczać, a wręcz przeciwnie – powinny się uzupełniać. Sporządzanie wszystkich planów i programów poprzedzone być powinno szeroką dyskusją społeczną na zadany temat, która jest gwarancją tworzenia dokumentów odpowiadających potrzebom mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój gminy (bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej), prowadzący w efekcie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej i rekreacyjno-turystycznej gminy.

Podstawowe założenia i kierunki rozwoju opracował Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia, powołany przez Burmistrza Gminy Blachownia. Prace Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia prowadził zewnętrzny ekspert.

Budowa Strategii Rozwoju Gminy została oparta przede wszystkim o aktywne włączenie lokalnych liderów do przemyśleń – diagnoz – wniosków nt. przyszłości i wizji rozwoju Gminy Blachownia.

ETAP I DIAGNOZA ZASOBÓW I POTRZEB ORAZ MOŻLIWYCH KIERUNKÓW ROZWOJU I ZAPEWNIENIE AKTYWNEJ PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

I.1 Zaproszenie Burmistrz Blachowni Sylwii Szymańskiej do udziału w pracach zespołu ds. Strategii Gminy Blachownia.

Poprzez publikację informacji na stronie www.blachownia.pl wszystkie chętne osoby zostały zaproszone do udziału w pracach Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030. Podstawą udziału w pracach Zespołu było złożenie deklaracji uczestnictwa w pracach Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia .

I.2 Spotkania informacyjno-edukacyjne.

Podstawą planowania długookresowego było w pierwszej kolejności wyjaśnienie lokalnej społeczności czym jest dokument „STRATEGIA ROZWOJU GMINY” oraz jakie są korzyści i zagrożenia związane z uchwaleniem takiego dokumentu. Spotkania informacyjne odbyły się wg. zdiagnozowanych grup interesariuszy i miały charakter spotkań otwartych.

- Pracownicy Urzędu: 15.07.2015r.
- Rada Gminy: 16.07.2015r.
- Sołtysi: 21.07. 2015r.
- Organizacje pozarządowe: 20.07. 2015r.
- Przedsiębiorcy: 23.07. 2015r.

Łączna liczba osób biorących udział w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych wyniosła 106.

I.3 Stały dyżur eksperta.

W okresie przeprowadzania diagnozy w każdą środę w godz. 16.00-18.00 w pokoju nr 19 Urzędu Miejskiego w Blachowni odbywały się otwarte dyżury eksperta w zakresie budowania diagnozy i potrzeb środowisk lokalnych. Podczas indywidualnych spotkań mieszkańcy poruszali problemy małych społeczności lokalnych, jak i tworzyli wizje przyszłości np. Blachownia to miejsce ogólnopolskich festiwali, dzięki wybudowaniu Autostrady A-1 Blachownia to rozwijająca się gospodarczo Gmina.

I.4 Spotkania zespołu ds. Strategii Gminy Blachownia.

Zespół składał się z 35 osób i przedstawiał się następująco:

1. Sylwia Szymańska – Przewodnicząca
2. Dariusz Wojciechowski
3. Edyta Mandryk
4. Andrzej Kuzior
5. Karol Ostalski
6. Wojciech Kucharski
7. Magdalena Maciążka
8. Jakub Grzesiak
9. Krzysztof Ściubidło
10. Ewelina Gajzner
11. Urszula Korecka
12. Piotr Lankamer
13. Kamil Nowiszewski
14. Anna Bajor
15. Katarzyna Małasiewicz
16. Dariusz Cierpiat
17. Bożena Forma
18. Dorota Lisiecka
19. Andrzej Lisiecki
20. Katarzyna Borycka

21. Marcin Mandryk
22. Jadwiga Mrowiec
23. Barbara Gradowicz
24. Krzysztof Biś
25. Jerzy Mysłek
26. Jerzy Kostempski
27. Halina Mercik
28. Roman Gębuś
29. Jacek Wojtak
30. Beata Jastrzębska
31. Danuta Listwoń
32. Krzysztof Imiołek
33. Alojzy Krysiak
34. Sławomir Matuszewski
35. Renata Leśko
36. Joanna Hepner

Pracom Zespołu przewodniczyła Sylwia Szymańska – Burmistrz Blachowni, natomiast nad merytorycznym postępowaniem prac czuwał ekspert. W okresie konstituowania się Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia rozpoczęto intensywne prace pod kątem diagnostyczno-analitycznym aktualnego stanu społeczno-gospodarczego Gminy Blachownia. Przeprowadzanie badań społecznych odbywało się w formie indywidualnych spotkań ze społecznością lokalną i przy wykorzystaniu takich narzędzi badawczych jak: badanie ankietowe, wywiady w tym wywiady pogłębione, spacer obserwacyjno-badawczy.

Tabela nr 1 – Plan prac nad analizą strategiczną uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych metodą SWOT

Analiza strategiczna uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych metodą SWOT.	
Potencjał turystyczny	<u>Termin:</u> 19.08.2015, godz.16
Potencjał gospodarczy	<u>Termin:</u> 19.08.2015, godz.16
Kapitał ludzki	<u>Termin:</u> 20.08.2015, godz.16

Jakość życia	<u>Termin:</u> 20.08.2015, godz.16
Komunikacja, położenie	<u>Termin:</u> 21.08.2015 r., godz.16
Zarządzanie rozwojem	<u>Termin:</u> 21.08.2015 r., godz.16
Rewitalizacja Gminy Blachownia	<u>Termin :</u> 25. 08.2015 r., godz.16

I.5 Konsultacje społeczne w sołectwach i mieście Blachownia

Spotkanie piknikowe odbywały się we wszystkich sołectwach Gminy: Konradów, Cisie, Blachownia, Stara Gorzelnia, Nowa Gorzelnia, Łojki, miasto Blachownia. Lokalna społeczność była aktywnie włączana w proces badawczy. Ankiety pozwoliły na zdiagnozowanie potrzeb i zasobów dostępnych w Gminie Blachownia. Wypełniono łącznie 1312 ankiet sondażowych.

1. Spotkanie z mieszkańcami sołectwa Stara Gorzelnia , Nowa Gorzelnia

Fot. ISWPL

Fot. ISWPL

Fot. ISWPL

2. Spotkanie z mieszkańcami Blachowni

Fot. ISWPL

Fot. ISWPL

3. Spotkania z mieszkańcami sołectw Konradów i Cisie

Fot. ISWPL

Fot. ISWPL

Spotkanie z mieszkańcami Sołectwa Wyrzów

Fot. ISWPL

ETAP II. ANALIZA DOSTĘPNYCH ŹRÓDEŁ ZASTANYCH I OPRACOWAŃ

Analiza źródeł zastanych została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne.

Powszechnie stosowaną metodą analityczną jest porównanie danych poprzez dokonanie przeglądu i skonsolidowanie różnych źródeł danych mających postać – statystyk, baz danych, raportów badawczych itp. Rzadko jednak dane uzyskane tą metodą pozwalają na sformułowanie wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie postawione pytania badawcze, stąd analiza źródeł zastanych stosowana jest częściej jako wstępna faza procesu badawczego, a nie samodzielna procedura badawcza.

Kierunkiem wyznaczającym spójność dokumentu Strategii są nadrzędne dokumenty krajowe, dokumenty regionalne - Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, dokumenty subregionalne - Strategia Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego.

Korzystanie z różnych dostępnych źródeł, w tym opracowań strategii współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, pozwoliło na określenie potencjału rozwojowego Gminy Blachownia w przyjętych 7 obszarach badawczych²:

- **potencjał turystyczny,**
- **potencjał gospodarczy,**
- **kapitał ludzki,**
- **jakość życia,**
- **infrastruktura komunikacyjna,**
- **zarządzanie rozwojem.**

Dzięki takiemu podejściu można było dokonać szczegółowej analizy występujących procesów społeczno-gospodarczych. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej stały się materiałem wyjściowym do analizy zasobów własnych i otoczenia (analiza SWOT) podczas warsztatów z Zespołem ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia.

Przesłanki budowy Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030

Zachodzące zmiany społeczno – gospodarcze w Gminie Blachownia oraz weryfikacja dokumentów strategicznych samorządu lokalnego wynikająca ze wskazań dokumentów nadrzędnych zrodziły konieczność opracowania Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030. W chwili opracowywania dokumentu Gmina Blachownia nie posiadała Strategii Rozwoju Gminy, a swoją dotychczasową działalność opierała na działaniach operacyjnych.

---

² Projekt „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne” o numerze POKL.05.02.01-00-025/12, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Priorytet V – Dobre rządzenie.

Większość obywateli zgodzi się z ogólnie panującą teorią, iż żyjemy w czasach bardzo dynamicznych zmian, przemian społeczno-gospodarczych. Większość działań rozwojowych będzie się wiązało z inwestycjami, i to o charakterze celu publicznego, często w dużej mierze finansowanymi z różnych źródeł: europejskich, budżetowych lub zwiększających dług publiczny.

Model rozwoju lokalnego należy oprzeć nie tylko na inwestycjach infrastrukturalnych ale przede wszystkim na inwestycjach w czynnik ludzki.

Poza niezbędnymi inwestycjami potrzeba do niego nie tylko nowoczesnych i otwartych liderów, lecz także systemu finansowania i funkcjonowania na zasadach konkurencyjności.

Podstawę dla tych wszystkich obszarów tworzą dobry system edukacyjny oraz wysoka jakość szkół i kadry nauczającej.

Szybki rozwój to pełne wykorzystanie wszystkich możliwości i zasobów. Niezbędne kroki to większa aktywność osób dzisiaj biernych, pozostających w domu, realne stworzenie warunków sprzyjających realizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, wykorzystanie na o wiele większą skalę doświadczenia osób 50/55+.

W rywalizacji konkurencyjnej współczesnych gospodarek wysoka aktywność zawodowa i rosnąca jakość edukacyjna wchodzących na rynek pracy mogą nie wystarczyć. Niezbędne są jeszcze mobilność pracowników i ich adaptacyjność. Te dwa czynniki wiążą się z elastycznością form zatrudnienia, inną organizacją czasu pracy, gotowością do uczenia się przez całe życie i w każdych okolicznościach.

W perspektywie 2030 r. inaczej będzie przebiegała kariera zawodowa. Jej rytm i cykl będzie musiał współgrać z cyklem życia i indywidualnymi wyborami ludzi. Migracje czasowe staną się trwałym elementem kariery w okresie startu zawodowego. Zmieniający się rytm i cykl

życia oraz kariery zawodowej będzie musiał uwzględnić urlopy wychowawcze mężczyzny i kobiety na przemian wpisujące się w ten moment kariery, jaki się osiąga po 30., a nawet po 35. roku życia. Urlopy na rekwalifikację, a także na podtrzymanie zdrowia mogą stać się stałym i naturalnym elementem ścieżki kariery ok. 45–50. roku życia, a sama aktywność wydłużyć się do 65–67. roku życia. Później zaś ważny będzie przebieg emerytury, czy stanie się okresem dezaktywizacji, czy aktywności. Kluczem do podjęcia tego wyzwania jest dostrzeżenie zmian i różnorodności modelu kariery zawodowej oraz warunków umożliwiających łączenie funkcji zawodowych z rodzinnymi. Polityka rodzinna państwa jest obszarem szczególnie wrażliwym. Do 2020 r. duża część polityki społecznej powinna się nastawiać na wspieranie rodziny w jej początkowym okresie. To oznacza, że redystrybucja opieki nad wiekowo różnymi grupami (najmłodszy i najstarszy) powinna być zorientowana na potrzeby opieki nad dziećmi. W perspektywie wszakże 2030 r. większego znaczenia nabiorą już działania skierowane do osób starszych, po 70. czy 80. roku życia (w 2030 r. będzie w Polsce ponad 2 mln osób powyżej 80. roku życia). Istotne jest uwzględnianie tego w dokonywanych dziś wyborach zawodowych i życiowych trzydziesto-, czterdziesto- i pięćdziesięciolatków. Jeśli w odpowiedzi na wyzwania demograficzne uda się stworzyć dobrą relację między liczbą osób zależnych a liczbą osób aktywnych, zneutralizuje się podstawowe zagrożenia związane z trendami demograficznymi. Działanie takie wymaga spójnej, odważnej, strategicznie ukierunkowanej polityki. Wymaga nakładów i wysiłku, ale podjęcie takich działań jest na pewno dobrym przykładem solidarności pokoleń.

Do kluczowych czynników warunkujących przygotowanie Strategii dla Gminy Blachownia należy zaliczyć³:

1. Opracowanie procesu rozwoju z uwzględnieniem zmieniających się uwarunkowań społeczno – gospodarczych Gminy Blachownia.

Gminę stanowią mieszkańcy, którzy jako społeczność lokalna stale podlegają procesom zmian w obszarach struktury społeczeństwa i demografii oraz sytuacji społeczno – gospodarczej. Samorząd gminny będąc w interakcji z otoczeniem – społecznością lokalną, instytucjami gminnymi, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami ma za zadanie wspierać w/w grupy w doświadczanych przeobrażeniach. Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030 odnosząc się do obecnej sytuacji społecznej i gospodarczej Gminy i jej mieszkańców wyznacza takie kierunki działań, które będą miały bezpośredni wpływ na minimalizowanie trudności wynikających z zachodzących zmian, jednocześnie wzmacniając potencjał rozwojowy wspólnoty samorządu gminnego.

2. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030 z uwzględnieniem zapisów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego.

W perspektywie ostatnich trzech lat powstały nowe dokumenty strategiczne na lata 2014 – 2030 nadrzędne do dokumentów na poziomie samorządu lokalnego. Aby zapewnić spójność planowanych działań na poziomie gminnym z kierunkami zawartymi w dokumentach opracowanych na poziomie szczebla regionalnego i krajowego w Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030 uwzględniono wytyczne zawarte w:

- Strategii Europa 2020,
- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju,

---

³ Projekt „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne” o numerze POKL.05.02.01-00-025/12, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Priorytet V – Dobre rządzenie.

- Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK)
- 9 strategiach zintegrowanych, w tym: Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”
- Strategia Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych

3. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Blachownia uwzględniając spójność czasową planowanych działań z nowym okresem programowania Unii Europejskiej oraz dokumentów nadrzędnych.

Wybrany horyzont czasowy dokumentu, tj. 2030 rok, zbieżny jest z perspektywą czasową wiodącej strategii rozwojowej kraju, jaką jest Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK). Podobnie jak przyjęta na szczęblu rządowym Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju jest dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju społecznego i gospodarczego Polski.

Rok 2030 to długa perspektywa czasowa. Opracowywane w Polsce dokumenty strategiczno-programowe z reguły mają horyzont czasowy dla dokumentów operacyjnych 2020, natomiast dla dokumentów długookresowych 2030 r. Efektywne zarządzanie potencjałem lokalnym rodzi konieczność działań z dużym wyprzedzeniem, w tym dotyczących zmiany zachowań, filozofii myślenia. Ściśle wiąże się to także ze strategicznymi rozstrzygnięciami i kierunkami rozwoju gospodarczego.

Przykładowo, bez odpowiedzi na pytanie jak w okresie po 2030 r. wyglądać będzie Gmina Blachownia, nie da się zaprogramować efektywnych kosztowo działań w zakresie przemian społeczno-gospodarczych. Jest to olbrzymie wyzwanie – oczywiście jeżeli chcemy dysponować rzetelnie udokumentowanymi prognozami, biorącymi pod uwagę jak

najbardziej kompletną listę czynników i uwarunkowań, a nie wielkości wygenerowanych za sprawą społeczno-gospodarczych oczekiwań. Horyzont czasowy Strategii Rozwoju Gminy Blachownia sięga 2030 roku, czego bezpośrednim uzasadnieniem jest przyjęcie 2 okresów w całości kolejnych perspektyw finansowych Unii Europejskiej, a także zbieżnego z horyzontem Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego. Ponadto, opracowanie Strategii na lata 2016-2030 zapewni spójność z perspektywą przyjętą dla nowej Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia zakłada realizację działań w perspektywie czasowej do roku 2030, co odnosi się do horyzontu czasowego dokumentów programowych Unii Europejskiej, uwzględniając dokument Europa 2020 oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, ramy czasowe Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” oraz perspektywy przyjętej w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego obejmującej okres do roku 2030.

4. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030 zgodnie z Subregionalnym Programem Rozwoju

Subregionalny Program Rozwoju 2014-2020 wskazuje politykę rozwoju dla poszczególnych subregionów województwa śląskiego, w tym dla północnego subregionu obejmującego Gminę Blachownia. Program ten ma na celu zwiększenie zaangażowania i współpracy środowisk lokalnych w obszarze podejmowania działań dla rozwoju subregionu. Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030 odnosi się do zapisów w/w dokumencie, szczególnie w obszarach planowanych działań i możliwości pozyskania środków programu regionalnego, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. 13 marca 2015 w Katowicach marszałek Województwa Śląskiego oraz liderzy samorządowych partnerstw, ukonstytuowanych jako subregionalne stowarzyszenia lub porozumienia podpisali porozumienie, które formalnie włącza samorządy wszystkich szczebli do procesu zarządzania unijnym Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa śląskiego na lata 2014-2020. W myśl tego dokumentu Miasto Częstochowa pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej - biorąc czynny udział w ocenie strategicznej projektów składanych do dofinansowania w ramach konkursów Regionalnych Inwestycji Terytorialnych.

Regionalne Inwestycje Terytorialne (RIT) to instrument rozwoju terytorialnego realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. To zupełnie nowy sposób współpracy samorządów. Miasta i otaczające je gminy oraz władze województwa wspólnie ustaliły cele do osiągnięcia i wskazały inwestycje do zrealizowania. Przy pomocy instrumentów RIT, w oparciu o strategię terytorialną, jednostki samorządu terytorialnego będą realizowały komplementarne przedsięwzięcia łączące wsparcie z kilku osi priorytetowych RPO WSL 2014-2020, w tym interwencję dwóch funduszy tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Samorządy lokalne, biorą na siebie odpowiedzialność m.in. za przygotowanie kryteriów oceny strategicznej zgodności projektów, współpracę w przygotowaniu harmonogramu konkursów, realizację niektórych zadań związanych z wyborem projektów do dofinansowania, monitorowanie postępów realizacji strategii subregionalnych itp. To nowe wyzwania, ale nie jedyne, gdyż lokalne samorządy będą również beneficjentem poszczególnych działań w ramach RPO WSL, co sprawia, że stają się bardzo istotnym ogniwem w sprawnym i skutecznym wdrażaniu Programu i osiąganiu jego celów. W rozdysponowaniu 3,5 mld euro w ramach RPO WSL uczestniczyć będą również Śląskie Centrum Przedsiębiorczości oraz Wojewódzki Urząd Pracy. Środki jakie są do dyspozycji Subregionu Północnego to ok. 104 mln euro.

Będą one przeznaczone w ramach następujących priorytetów:

- zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE (odnawialnych źródeł energii);
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- niskoemisyjny transport miejski + oświetlenie ;
- poprawa dostępu do usług społecznych oraz aktywizacja społeczno – gospodarcza;
- rewitalizacja obszarów;
- szkolnictwo zawodowe;
- infrastruktura społeczna.

Ocena sytuacji środowiska lokalnego - diagnoza społeczno-gospodarcza.

Na tym etapie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030 przeprowadzone zostały badania sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy Blachownia oraz potencjału samorządu gminnego. Diagnoza została zrealizowana z zastosowaniem metodologii, która była wykorzystana do wyznaczenia obszaru problemowego, co pozwoliło na zachowanie spójności badawczej ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. Przyjęcie takiego procesu badawczego wskazało na możliwości rozwojowe dla Blachowni w obszarach: turystyki (zasoby i atrakcyjność), gospodarki, kapitału ludzkiego, jakości życia, sieci komunikacyjnej, zarządzania rozwojem, które całościowo objęły zjawiska społeczne i gospodarcze toczące się w Gminie.

W trakcie procesu diagnozy i analizy korzystano z takich źródeł jak:

- Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych,
- Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach,
- Ministerstwo Finansów,
- Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej,
- Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Katowicach,
- Urząd Statystyczny w Katowicach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach.

Na podstawie zebranych danych wyznaczono kierunki analizy w zakresie zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań Gminy Blachownia, w oparciu o które zorganizowano pracę Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia. Interpretację danych pozyskanych w toku analizy umieszczono w rozdziale: Diagnoza stanu – analiza statystyczna Gminy Blachownia.

Analiza SWOT - mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy Blachownia.

Ocena środowiska lokalnego (diagnoza społeczno – gospodarcza) Gminy Blachownia opisująca jej potencjał i możliwości rozwoju stanowiła punkt wyjścia do dalszych prac w obszarze wskazania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Analiza została przeprowadzona w ramach spotkań Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia w oparciu o analizę SWOT w odniesieniu do sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy i jej mieszkańców.

Wskazanie celów i zadań oraz opracowanie planu operacyjnego.

Korzystając z danych uzyskanych w wyniku diagnozy społeczno – gospodarczej i analizy SWOT, w ramach spotkań warsztatowych z Zespołem ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia, wskazano obszary rozwoju dla Gminy Blachownia, a także cele i kierunki działań, na podstawie których opracowano plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030.

W obszarach rozwoju Gminy Blachownia ujęto⁴:

OBSZAR 1. GOSPODARKA I EDUKACJA

OBSZAR 2. DZIEDZICTWO, TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO

OBSZAR 3. JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

OBSZAR 4. ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY

W trakcie kolejnych spotkań warsztatowych Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia skupiono się nad opracowaniem szczegółowego planu Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030, uwzględniając wskaźniki, dane i informacje pozyskane w toku diagnozy i analizy uprzednio dokonanej oraz włączając zapisy strategicznych dokumentów nadrzędnych.

---

⁴ Projekt „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne” o numerze POKL.05.02.01-00-025/12, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Priorytet V – Dobre rządzenie.

System monitoringu i ewaluacji Strategii.

Etapem kończącym prace Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Blachownia było wypracowanie planu działań ewaluacji i monitoringu jako spójnego systemu sprawdzającego postępy w realizacji założeń: celów i kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Blachownia w latach 2016 – 2030, uwzględniając bieżącą aktualizację dokumentu w sytuacji procesu zmiany wynikającej z uwarunkowań wewnętrznych Gminy Blachownia i jej otoczenia.

Ramy instytucjonalne lokalnej polityki rozwoju

Rozwój lokalny odbywa się w ogólnych ramach prawnych określających funkcje i zadania administracji publicznej w Polsce – zarówno administracji rządowej jak i samorządowej. Zgodnie z Polską konstytucją, gminy stanowią podstawową jednostkę samorządową, która świadczy większość usług publicznych w wymiarze lokalnym. Klauzula o ogólnej odpowiedzialności stanowi, że miasta pełniące rolę gminy/powiatu są odpowiedzialne za wszelkie kwestie publiczne o znaczeniu lokalnym, które zostały przydzielone zapisami prawa innym instytucjom lub władzom. Zadania miast skupiają się na zaspokojeniu zbiorowych potrzeb społeczności w zakresie usług publicznych.

Od momentu wejścia w życie reformy administracyjnej (Ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu trójstopniowego podziału terytorialny państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603 i Nr 104, poz. 656), czyli od 1 stycznia 1999, w Polsce istnieje 3-stopniowa struktura podziału terytorialnego/władzy, którego jednostkami są:

1. Samorząd gminny - gmina (miejska, miejsko-wiejska, wiejska)
2. Samorząd powiatowy - powiat (ziemskie, grodzkie),
3. Samorząd województwa.

Ramy prawne i instytucjonalne działania samorządu terytorialnego reguluje rozdział VII Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jednostki samorządu terytorialnego wykonują swoje zadania za pośrednictwem organów stanowiących (rada: gminy, powiatu, sejmik województwa) i wykonawczych (wójt/burmistrz/prezydent, zarząd powiatu, zarząd

województwa). Gmina jest podstawową i zarazem najmniejszą jednostką samorządu terytorialnego. W swoich granicach zrzesza ona wszystkich mieszkańców i wykonuje zadania z zakresu administracji. To znaczy, że wszyscy mieszkańcy danej gminy z mocy prawa tworzą zrzeszenie posiadające osobowość prawną i wypełniając zadania administracyjne. Na czele gminy miejsko-wiejskiej stoi burmistrz miasta. Kompetencje stanowiące i kontrolne w gminie posiada rada, jeśli jest to miasto - to rada miejska, jeśli miasto i gmina - to rada miasta i gminy, jeśli tylko gmina wiejska - to rada gminy. Rada składa się z radnych wybieranych na czteroletnią kadencję, pracami rady kieruje przewodniczący rady. Rada może podejmować wszelkie decyzje dotyczące samorządu, jeśli nie zostały one zastrzeżone dla innych podmiotów. Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Zadania te dzielimy na własne – nadane ustawowo i zlecone – przydzielane przez władze państwowe. Mieszkańcy uczestniczą w sprawowaniu władzy na terenie swojej gminy poprzez głosowanie: w wyborach samorządowych oraz referendum lokalnym lub za pośrednictwem organów gminy. Odnosząc się do zadań związanych z polityką rozwoju, ustawa powierza radzie gminy uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak również uchwalanie programów gospodarczych.

Do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- 4) lokalnego transportu zbiorowego;

- 5) ochrony zdrowia;
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- 8) edukacji publicznej;
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych placówek upowszechniania kultury;
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- 11) targowisk i hal targowych;
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień;
- 13) cmentarzy gminnych;
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej;
- 18) promocji gminy;
- 19) współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ustawa o polityce rozwoju definiuje politykę rozwoju jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej.

Istotne dla realizacji polityki rozwoju jest zapewnienie, aby wszystkie polityki publiczne były spójne względem siebie, a ich zakresy się uzupełniały. Zgodnie z przepisami ustawy, politykę rozwoju prowadzą: Rada Ministrów, samorząd województwa oraz samorząd powiatowy i gminny. Ustawa wprowadza systematykę dokumentów programujących politykę rozwoju. Dzielą się one na: strategie rozwoju i programy.

Pojęcie strategii rozwoju obejmuje: długookresową strategię rozwoju kraju – dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju kraju w okresie co najmniej 15 lat; inne strategie rozwoju – dokumenty określające podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju w obszarach wskazanych w średniookresowej strategii rozwoju kraju.

Szczególnym rodzajem „innych strategii rozwoju” są strategie odnoszące się do regionów – krajowa strategia rozwoju regionalnego (KSRR), strategie ponadregionalne, strategie rozwoju województw.

Programy są dokumentami o charakterze operacyjno-wdrożeniowym ustanawianymi w celu realizacji strategii. Dzielą się one na programy operacyjne – ustanawiane zgodnie z przepisami Unii Europejskiej dla osiągnięcia celów wyznaczonych w narodowej strategii spójności i we wskazanych powyżej innych strategiach rozwoju oraz programy rozwoju (w tym programy wojewódzkie i programy wieloletnie) – dokumenty realizujące cele zawarte w innych strategiach rozwoju. Na tej podstawie formułowane są cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie średniookresowej – średniookresowa strategia rozwoju kraju. Realizacji tak wyznaczonych celów strategicznych powinien zostać podporządkowany cały proces programowania rozwoju.

Ponadto ustawa określa wymogi dotyczące struktury dokumentów oraz reguluje procedury związane z ich przygotowaniem i przyjmowaniem. Ustawa wprowadza sposób weryfikacji programowanych działań rozwojowych – ocenę zgodności projektowanych dokumentów strategicznych, zarówno strategii jak i programów rozwoju, ze średniookresową strategią rozwoju. W dniu 27 kwietnia 2009 r. Rada Ministrów przyjęła przygotowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dokument pn. „Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski”. Założenia przedstawiają propozycję modelu systemu zarządzania rozwojem, mającego na celu zwiększenie skuteczności programowania i wdrażania polityki

rozwoju oraz podniesienie jakości funkcjonowania instytucji publicznych. Zaprezentowany model ma stanowić podstawę dla dalszych działań reformujących sposób prowadzenia i realizacji polityki rozwoju. Zgodnie z tym dokumentem MRR zobowiązane jest przygotować założenia polityki miejskiej. W ten sposób uznana została konieczność określenia miejsca i roli polityki miejskiej w ramach polityki rozwoju i jej podstawowych dokumentach strategicznych, szczególnie KSRR i koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju (KPZK).

Polityka rozwoju lokalnego prowadzona na szczeblu gminnym realizowana jest najczęściej w postaci tworzenia gminnych strategii rozwoju, choć nie ma takiego obowiązku ustawowego. Jednak trzeba uwzględnić fakt, iż dla komplementarności działań strategicznych powinno dostosować się gminną politykę do wytycznych i zasad prowadzenia polityk rozwoju na szczeblach wyższego rzędu.

Dokumenty programowe sporządzane na potrzeby absorpcji środków unijnych są dość obszernymi dokumentami poczynając od dokumentów na szczeblu Unii Europejskiej, w szczególności uwzględniając zasady Europejskiej Polityki Spójności, poprzez strategiczne dokumenty krajowe, przygotowywane przede wszystkim przez administrację rządową, a kończąc na wojewódzkiej i subregionalnej strategii rozwoju, opracowywanych przez samorząd województwa.

Nadrzędne dokumenty strategiczne

Nadrzędne wskazania polityki rozwoju wynikają ze strategicznych dokumentów Unii Europejskiej, które opisują zasady Europejskiej Polityki Spójności. Istotny jest tu sposób przekazywania funduszy skoncentrowany na wzmacnianiu konkurencyjności mocnych obszarów i dobre wykorzystywanie możliwości już istniejących. Jest to podejście nowe – uprzednio środki te były nastawione głównie na wyrównywanie dysproporcji. Strategia Europa 2020 jest zbudowana na priorytetach:

1. Rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach,
2. Promocji gospodarki oszczędzającej zasoby, zielonej i konkurencyjnej,
3. Sprzyjaniu gospodarce o wysokim zatrudnieniu, spójności społecznej i terytorialnej.

Na szczeblu krajowym dokumentem podstawowym określającym zadania państwa spójnym z wytycznymi europejskimi jest Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju na lata 2014 – 2020 która określa cele strategiczne rozwoju kraju. Uwzględnia również wytyczne Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności) wskazującej główne trendy, wyzwania i koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej.

Do podstawowych priorytetów Strategii Rozwoju Kraju należą:

1. Sprawne i efektywne państwo,
2. Konkurencyjna gospodarka,
3. Spójność społeczna i terytorialna.

Odnosząc te zapisy do potrzeb polityki rozwoju na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym istotne jest wskazanie SRK jako podstawy programowania środków europejskich na lata 2014 – 2020 uwzględniając umowy partnerstwa i programy operacyjne.

Strategie Zintegrowane

Uzupełnieniem SRK jest 9 strategii zintegrowanych, które powinny przyczyniać się do realizacji celów SRK, a wskazane działania mają służyć rozwijaniu i uszczegółowianiu reform wskazanych w ŚSRK. Strategie zintegrowane precyzują kierunki działania i przedstawiają instrumenty realizujące wskazane zadania państwa. Dla polityki lokalnej najważniejszym dokumentem jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR).

Jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

KSRR określa 3 cele szczegółowe:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

(Źródło: KSRR z dn. 13 lipca 2010 roku)

Powyższe cele odnoszą się do wzmacniania planowania polityki rozwoju z poziomu województwa. Wskazując cel szczegółowy -pkt. 3. Należy zwrócić uwagę na kierunek tworzenia trwałych partnerstw na rzecz terytorialnej polityki rozwoju.

Szczególnie istotnymi dla wyznaczania kierunków rozwoju polityki z poziomu lokalnego są zintegrowane strategie:

- 1) Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. „Dynamiczna Polska 2020” (SIEG) – dokument przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki. Jej głównym celem jest stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki (innowacyjnej i efektywnej) opartej na wiedzy i współpracy. Realizacja celu odbywa się za

pomocą: dostosowania otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb gospodarki, stymulowania innowacyjności, wzrostu efektywności w wykorzystaniu zasobów naturalnych i surowców oraz wzrostu umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

(Źródło: SIEG z dnia 15 stycznia 2013 roku)

- 2) Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (SRKS) - dokument przygotowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem głównym jest wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno - gospodarczym Polski. Cel ten jest realizowany przez cele szczegółowe obejmujące: kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji, poprawę mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne, usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy, rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

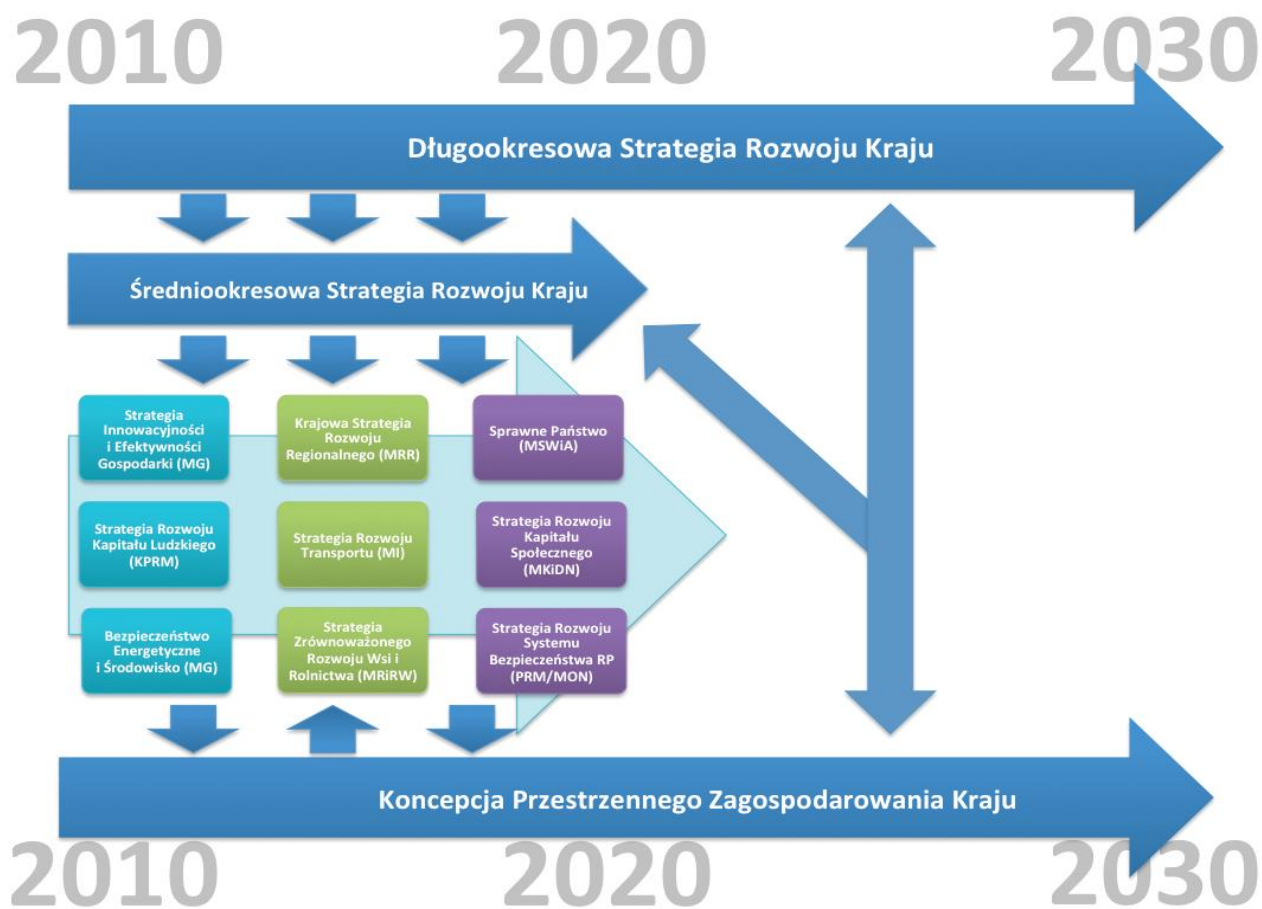
(Źródło: SRKS z dnia 26 marca 2013 roku)

- 3) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL) - dokument przygotowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Jej głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Cel główny realizowany jest przez cele szczegółowe obejmujące: wzrost zatrudnienia, wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, poprawę sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej, podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

(Źródło: SRKL, z dn. 18 czerwca 2013 roku)

Rysunek nr 1 Długookresowa strategia rozwoju Polski w kontekście dokumentów programowych

Źródło: Zespół Doradców Strategicznych, <http://zds.kprm.gov.pl/dlugookresowa-strategia-rozwoju-kraju>

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

Na poziomie regionalnym strategicznym dokumentem regulującym politykę rozwoju jest Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020 +”. Jest to aktualizacja uprzedniego programu Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”. Program został zaktualizowany w związku ze zmianami w dokumentach na szczeblu krajowym, m.in. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR); Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK); Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SRK); Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Program ten zawiera kierunki rozwoju, cele oraz główne sposoby osiągnięcia tych założeń.

W oparciu o przeprowadzoną analizę pozycji zasobów i problemów województwa śląskiego oraz trendów i prognoz rozwoju wskazać można 4 podstawowe grupy wyzwań stojących przed polityką regionu, determinujących cele i kierunki jego rozwoju.

Wizerunek województwa śląskiego w perspektywie 2020+

Województwo śląskie będzie regionem zrównoważonego i trwałego rozwoju stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy wykorzystującym zróżnicowane potencjały terytorialne i synergii pomiędzy partnerami procesu rozwoju.

(A) NOWOCZESNA GOSPODARKA

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność.

(B) SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.

(C) PRZESTRZEŃ

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.

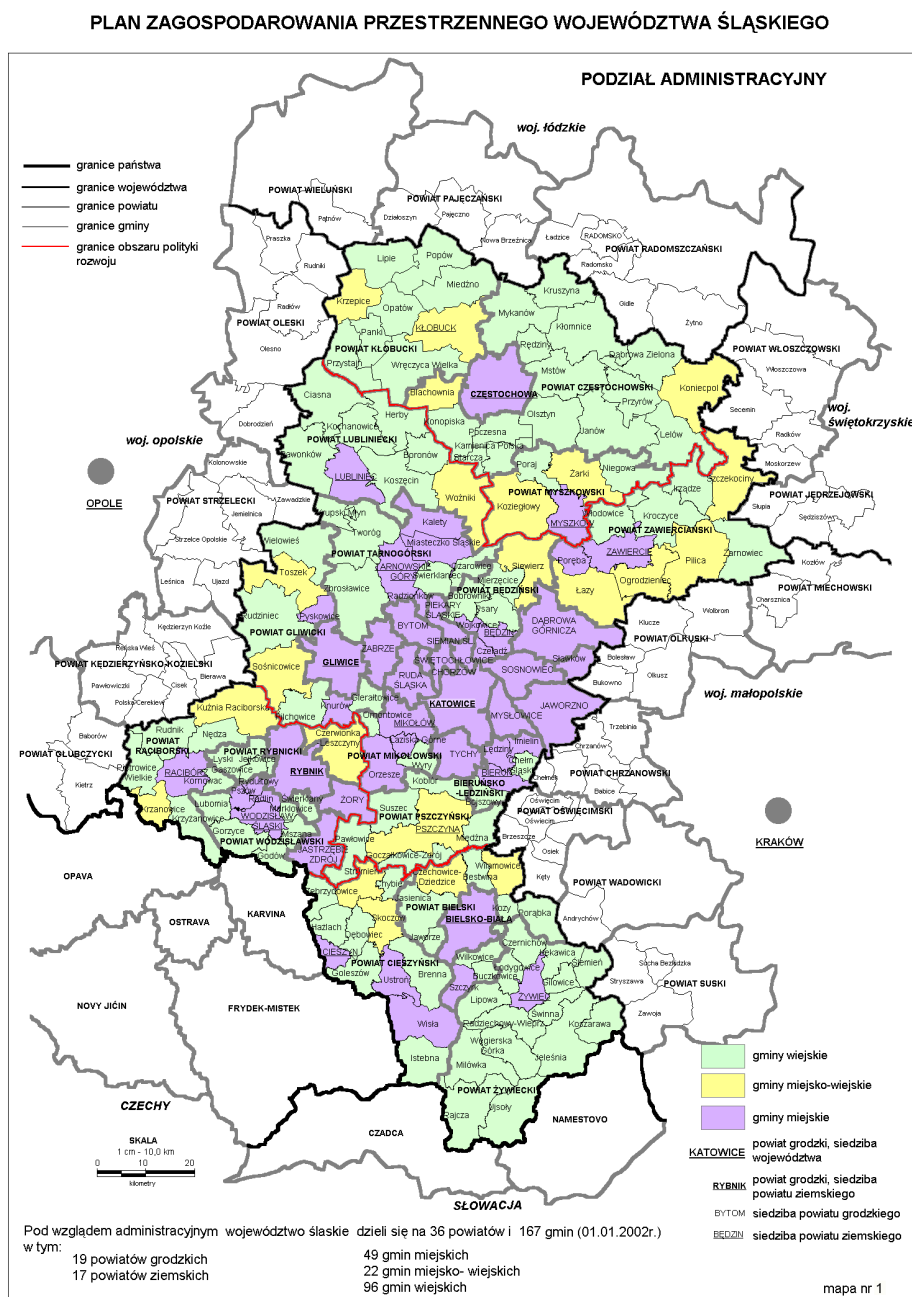
(D) RELACJE Z OTOCZENIEM

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy.

(Źródło: SRWSL „Śląskie 2020+”)

Zapisy dokumentu postulują koncentrację środków na precyzyjnie zdefiniowanych priorytetach, operacjonalizację i parametryzację działań strategicznych, przejrzysty podział zadań i odpowiedzialności za poszczególne obszary polityki rozwoju, prowadzący jednak do mobilizacji zasobów wielu aktorów społecznych. Dla każdego z obszarów interwencji sformułowano cel strategiczny, stanowiący opis pożądanego kierunku zmian w perspektywie do 2020 roku. Każdy z celów strategicznych w ramach obszarów realizowany jest poprzez wyodrębnione kierunki polityki rozwoju, złożone z katalogu działań priorytetowych. W odniesieniu do poszczególnych kierunków polityki sformułowana została strategia postępowania, określająca pożądaną stan docelowy, a także określająca czynniki sprzyjające i ograniczające możliwość osiągnięcia zmiany będącej pochodną realizacji celu strategicznego.

Mapa nr 1 Mapa podziału administracyjnego województwa Śląskiego

http://www.slaskie.pl/przest_plan/mapy/01_podzial_administracyjny.gif

Strategia Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych

Zgodnie z Porozumieniem z 6 marca 2015 r. o współpracy w sprawie opracowania i realizacji Strategii RIT dla Subregionu Północnego Gmina Miasto Częstochowa pełni funkcję Lidera RIT Subregionu Północnego we współpracy z trzema powiatami - częstochowskim, myszkowskim i kłobuckim w skład których wchodzi 30 gmin. W województwie śląskim cztery partnerstwa subregionalne będą realizowały zadania Instytucji Pośredniczących w zakresie wdrażania Zintegrowanych i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (ZIT/RIT). W Subregionie Centralnym jest to Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, w Subregionie Zachodnim – Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego, w Subregionie Północnym – Miasto Częstochowa oraz w Subregionie Południowym – Miasto Bielsko-Biała. Taki podział subregionalny w województwie stanowi nawiązanie do realizowanych w minionej siedmioletce Programów Rozwoju Subregionów.

Zarząd Województwa przeznaczył na ten cel największą w kraju pulę środków – ponad 32% alokacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, to jest prawie 1 mld 108 mln euro. Za te pieniądze samorządy lokalne będą wdrażały założenia swoich strategii subregionalnych, które obejmują między innymi inwestycje w obszarach rewitalizacji, rozwoju infrastruktury edukacyjnej, przygotowania terenów inwestycyjnych, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, podnoszenia efektywności energetycznej, podnoszenia kompetencji osób na rynku pracy, jak również wspieranie rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne, wsparcie przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa itp.

Subregionalny Program Rozwoju 2014-2020 wskazuje politykę rozwoju dla poszczególnych subregionów województwa śląskiego, w tym dla północnego subregionu województwa śląskiego, obejmującego Gminę Blachownia, zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju

Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. Program ten ma na celu zwiększenie zaangażowania i współpracy środowisk lokalnych w obszarze podejmowania działań dla rozwoju subregionu. Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016 – 2030 odnosi się do zapisów w/w dokumentu, szczególnie w obszarach planowanych działań i możliwości pozyskania środków programu regionalnego , współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Subregionu Północnego i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych definiuje cele oraz wskazuje kierunki polityki rozwoju z poziomu subregionu. Jako wizję wskazuje:

Częstochowskie atrakcyjnym i konkurencyjnym subregionem w strukturze regionalnej kraju

Zaś misja strategiczna to:

Subregion Północny – bogaty różnorodnością miejsc i kultury życia – podejmuje wyzwania o jak najlepsze wykorzystanie szans i okazji rozwojowych dla kształtowania i umacniania spójności jego terytorium oraz tworzenia warunków sprzyjających samorealizacji jednostek, rodzin i grup społecznych oraz główny celu rozwoju:
Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców – od wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej subregionu oraz konkurencyjności i innowacyjności jego gospodarki do wzrostu zamożności gospodarstw domowych.

Realizacja wizji wymaga skoncentrowania środków na następujących obszarach Priorytetów:

A. Subregion Północny obszarem rozwoju gospodarczego opartego na kreatywności i wiedzy mieszkańców.

1. Dostosowanie usług edukacyjnych do potrzeb nowej gospodarki,
2. Infrastruktura rozwoju gospodarczego,
3. Sieć wsparcia innowacyjnych form gospodarki,
4. Aktywizacja gospodarcza osób bezrobotnych i absolwentów szkół.

B. Subregion Północny obszarem równych szans, spójnym pod względem komunikacyjnym i społecznym.

1. Dążenie do uzyskania spójności komunikacyjnej,
2. Modernizacja kluczowego układu transportowego obsługującego subregion i wiążącego go z resztą kraju,
3. Rozwój zbiorowej komunikacji publicznej pasażerskiej,
4. Świadome kształtowanie przestrzeni i inwestowanie w infrastrukturę wyznaczonych stref osadniczych,
5. Rozwój usług publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem usług kierowanych dla rodzin z małymi dziećmi i do osób starszych.

C. Subregion Północny bogaty różnorodnością kulturową i przyrodniczą, chroniący wysoką jakość środowiska naturalnego.

1. Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych,
2. Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez działania na rzecz efektywności energetycznej i wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
3. Wdrożenie nowoczesnych form gospodarki odpadami stałymi i płynnymi,
4. Poprawa jakości wód powierzchniowych i zwiększenie możliwości małej retencji wodnej,
5. Ochrona, kreatywne wykorzystanie i promocja zasobów dziedzictwa kulturowego,
6. Rozwój różnorodnej oferty usług turystycznych i rekreacyjnych.

D. Wzmocnienie regionotwórczych funkcji Częstochowy oraz jej powiązań z otaczającym obszarem funkcjonalnym.

1. Wzmacnianie funkcji Częstochowy jako regionalnego centrum usług społecznych, gospodarczych, turystycznych, kulturalnych, edukacji - na poziomie wyższym,

2. Poprawa połączeń transportowych między miastami oraz między miastami i obszarami wiejskimi,
3. Realizacja niskoemisyjnych strategii dla obszarów miejskich, w tym promowanie transportu publicznego,
4. Kompleksowa rewitalizacja wyznaczonych w lokalnych planach rewitalizacji zaniedbanych dzielnic.
5. Rozwój usług edukacyjnych nakierowanych na wzmocnienie kapitału ludzkiego subregionu,
6. Poprawa jakości usług zdrowotnych i opiekuńczych.

(Źródło: Strategia Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych)

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Blachownia na lata 2013 – 2020.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Blachownia na lata 2013 – 2020 odnosi się do jednego z ważniejszych zadań samorządu gminnego – kreowania lokalnej polityki społecznej poprzez wskazywanie problemów oraz planowanie działań na rzecz poprawy sytuacji społecznej i jakości życia mieszkańców Gminy.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Blachownia na lata 2013 – 2020 została oparta na 4 celach strategicznych, realizowanych przez cele szczegółowe:

Cel strategiczny I. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym, głównie dla młodzieży, kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez wsparcie osób bezrobotnych oraz długotrwale bezrobotnych w zakresie reintegracji zawodowej oraz wsparcie otoczenia tych osób.
2. Ograniczanie zjawiska bezrobocia, zwłaszcza wśród młodzieży, kobiet.

Cel Strategiczny II. Sprawny system zaspokajania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa jakości życia i zwiększenie możliwości udziału w życiu społecznych ludzi starszych i chorych.
2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w życiu społecznym.

Cel strategiczny III. Zintegrowany system pomocy dziecku i rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Prace w kierunku likwidacji przyczyn dysfunkcji rodzin i usprawnianie systemu wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego
2. Poprawa warunków życiowych, dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
3. Współpraca z podmiotami w zakresie wsparcia rodzin i przeciwdziałaniu uzależnieniom

Cel strategiczny IV. Partnerstwo służb społecznych z organizacjami pozarządowymi na rzecz koordynacji działań i monitoringu.

Cele szczegółowe:

1. Określenie stanu potrzeb społecznych.
2. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się problemy społeczne.
3. Rozwój współpracy między grupami społecznymi, instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze pomocy społecznej na rzecz mieszkańców gminy Blachownia.

(Źródło: Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Blachownia na lata 2013 – 2020)

Podstawowe uwarunkowania rozwojowe w kontekście wyznaczanych celów oraz analizy SWOT

Potencjał turystyczny

- W Gminie Blachownia jest słabo rozwinięta baza turystyczna i okołoturystyczna. Łączna liczba miejsc noclegowych wynosi 42.
- Gmina Blachownia posiada bogate zasoby krajobrazowe, przyrodnicze i kulturowe, które mogą stanowić potencjalną ofertę turystyczno-rekreacyjną.
- Ogromnym potencjałem jest zbiornik wodny umiejscowiony w centralnym miejscu Blachowni, jednakże duży poziom zdegradowania uniemożliwia pełne wykorzystanie jego potencjału. Infrastruktura wokół zbiornika jest niewystarczająco rozwinięta.
- Korzystne położenie przy szlakach komunikacyjnych sprawia, że Gmina Blachownia ma m.in. naturalną możliwość szerokiego promowania atrakcji Gminy poprzez system informacji wizualnej.
- Na terenie Gminy Blachownia funkcjonują placówki gastronomiczne - jest ich 5, jednakże biorąc pod uwagę fakt, iż Gmina w swoich celach dąży do rozwoju turystycznego, koniecznym staje się zwiększenie zaplecza bazy gastronomicznej.
- Istniejące ścieżki rowerowe nie są w pełni połączone z innymi już istniejącymi w taki sposób, aby mogły stworzyć kompleksową ofertę turystyczno-wypoczynkową dla rowerzystów.

Potencjał gospodarczy

- Korzystne położenie komunikacyjne Gminy Blachownia oraz planowana budowa Autostrady A1 w przyszłości może przyciągnąć potencjalnych inwestorów, pod warunkiem stworzenia systemu zachęt np. od utworzonych miejsc pracy lub systematycznego wykupów gruntów i scalania ich w jednolitą strukturę.
- Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON - 1.067 Wskaźnik przedsiębiorczości w Gminie Blachownia jest najwyższy spośród wszystkich badanych gmin powiatu częstochowskiego. Jednakże biorąc pod uwagę niedaleką Gminę Kłobuck to jej wskaźnik jest o prawie 50% wyższy i wynosi 2.137 podmiotów sektora prywatnego.
- Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego jest wysoki - liczba osób bezrobotnych w lutym 2016 wyniosła 664, w tym kobiet 322. Osób uprawnionych do zasiłku 134. Blachownia jest 2 Gminą po Gminie Koniecpol pod względem liczby osób bezrobotnych.
- Brak jest zidentyfikowanych terenów inwestycyjnych, co może w znacznym stopniu utrudnić pozyskiwanie nowych inwestorów
- Potencjał Zakładu Elektrometalurgicznego EMA-Blachownia S.A może stanowić obszar rozwoju gospodarczego.

Kapitał ludzki

- W gminie Gmina Blachownia funkcjonuje dość wysoka liczba organizacji pozarządowych. Aktywni mieszkańcy angażują się w działania społeczne.
- Mocną stroną są organizacje o charakterze kategoryalnym. Na uwagę zasługują seniorzy, kluby sportowe, Ochotnicze Straże Pożarne. Efektem konsultacji społecznych budowania niniejszej strategii było zawiązanie się 3 grup inicjatywnych, które zamierzają powołać organizacje pozarządowe na rzecz rozwoju poszczególnych sołectw (Wyrazów, Łojki, Konradów). Taka sytuacja świadczy o dużej integracji wewnątrzsołectkowej i chęci wspólnego działania.

- W Gminie działa wielu wolontariuszy przy poszczególnych organizacjach, brak jest jednak centrum wolontariatu, które mogłoby skupiać osoby chcące współdziałać na rzecz społeczności lokalnej systematycznie lub akcyjnie.

Jakość życia

- Mocną stroną w Gminie Blachownia jest jakość nauczania oraz potencjał placówek oświatowych - sale dydaktyczne wyposażone są w nowoczesny sprzęt multimedialny i zróżnicowane pomoce naukowe.
- W Gminie Blachownia dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej jest dobry. Natomiast ilość i jakość usług w ramach specjalistycznej opieki zdrowotnej jest niewystarczająca.
- Na terenie Gminy Blachownia usytuowany jest Szpital im. Rudolfa Wiegla.
- Skalę problemów społecznych obrazują wskaźniki wykorzystania usług środowiskowej pomocy społecznej i zasiłków rodzinnych, są one wysokie jednakże w stosunku do roku poprzedniego 2014 zmalały.
- W Gminie Blachownia nie funkcjonuje żłobek. Na dzień 31.12.2014 liczba dzieci do lat 3 wynosiła 300.
- Na terenie Gminy Blachownia, problemem dla jakości życia mieszkańców jest niewystarczająca infrastruktura sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej.
- Położenie Gminy na głównych szlakach komunikacyjnych sprawia, iż stosunkowo łatwo i szybko można dojechać do większych aglomeracji miejskich takich jak: Częstochowa, Opole a w niedalekiej przyszłości do aglomeracji śląskiej.
- Mocną stroną Gminy Blachownia jest wyposażenie miejsc publicznych w place zabaw oraz siłownie zewnętrzne co niewątpliwie uatrakcyjnia jakość życia wśród mieszkańców.

Atrakcyjność przyrodnicza

- Gmina charakteryzuje się bogactwem walorów krajobrazowo-przyrodniczych – duża gęstość zalesienia, różnorodność zbiorowisk roślinnych i zwierzęcych.
- Edukacja ekologiczna oraz program ochrony przyrody mogą stanowić ważny element zachowania atrakcyjności przyrodniczej.

Zarządzanie rozwojem

- W latach 2011- 2014 dochody Gminy kształtują się na podobnym poziomie i średnio wynoszą ok. 31 mln zł
- W latach 2011-2014 w budżecie gminy zanotowano ok.2 ml zł dotacji z tytułów finansowania i współfinansowania programów i projektów unijnych. Wskazuje to na niskie zaangażowania środków unijnych w inwestycje gminne, co w dużym stopniu ogranicza dynamiczny rozwój Gminy.
- Liczba działających organizacji pozarządowych, jak i frekwencja w wyborach samorządowych, świadczą korzystnie o stopniu partycypacji obywatelskiej w procesie kreowania rozwoju gminy. Analiza uczestnictwa w wyborach pokazuje jednak konieczność ciągłego stymulowania kapitału społecznego.

DIAGNOZA STANU

- ANALIZA STATYSTYCZNA GMINY BLACHOWNIA

Gmina Blachownia leży na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej i Woźnicko- Wieluńskiej, na obszarze tzw. Progu Herbskiego. Miasto Blachownia położone jest w północnej części województwa śląskiego w otoczeniu wielkopowierzchniowych lasów. Przez miasto prowadzi droga krajowa nr. 46 łącząca Kłodzko, Opole, Lubliniec, Częstochowę i Szczekociny. Blachownia to jedna z dwóch gmin miejsko-wiejskich powiatu częstochowskiego – północnego subregionu województwa śląskiego. Powiat częstochowski to największy powiat na terenie województwa śląskiego jego powierzchnia wynosi 1.522 km², co stanowi aż 12,4% powierzchni całego województwa.

Gmina Blachownia graniczy: z Miastem Częstochowa, gminą Konopiska, gminą Wręczyca Wielka, (powiat kłobucki) gminą Herby (powiat lubliniecki). Przez miasto, otoczone z trzech stron lasami, przepływa rzeka Stradomka, lewobrzeżny dopływ Warty. W wyniku spiętrzenia wód Stradomki powstał na terenie Blachowni zalew o powierzchni 44,44 ha, stanowiący atrakcyjne miejsce rekreacji i uprawiania sportów wodnych.

Mapa nr 2 – Mapa powiatu częstochowskiego z podziałem na Gminy

Mapa Powiatu Częstochowskiego z podziałem na gminy

- STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO 2016-2020

Prawie 55% powierzchni terenu gminy stanowią lasy. W grudniu 1998 r. został utworzony Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”, który swoim zasięgiem obejmuje m.in. obszary otaczające zalew w Blachowni. Przez miasto Blachownia przebiega „Szlak Rezerwatów Przyrody”, biegnący przez Kłobuck i Krzepice do rezerwatów przyrody „Zamczysko”, „Dębowa Góra”, „Modrzewiowa Góra” i „Mokry Las”. W celu ochrony przyrody w 1993 r. na terenie gminy Blachownia powstał Obszar Chronionego Krajobrazu „Rozlewisko Górnej Stradomki”, o łącznej powierzchni ponad 100 hektarów. Na terenie rozlewiska występują cenne okazy roślin i zwierząt. Reprezentantami flory są m.in. orlik pospolity, grąźel żółty, rosiczka okrągłolistna, naparstnica, mieczyk dachówkowaty, storczyk i widłaki. Przedstawicielami fauny są jeleń, łoś, żmija zygzakowata, gniewosz plamisty, zaskroniec, padalec, rzekotka, traszka, paż królowej. Na tym obszarze gnieździ się około 70 gatunków ptaków, między innymi perkozy dwuczube i rdzawoszyje, bąki, łyski, trzciniački, świerszczaki, pliszki, łozówki, derkacze, rudziki, świstunki, sosnowki, kruki, puszczyki, myszołowy, jastrzębie, zięby, gile. Tereny leśne wraz ze zbiornikiem wodnym w Blachowni stwarzają sprzyjające warunki spokojnego wypoczynku i turystyki. Fragmenty lasów, łąk i torfowisk wchodzi w skład otuliny parku.

Tabela nr 2 - Poddział administracyjny Gminy Blachownia– sieć osadnicza

PODDZIAŁ ADMINISTRACYJNY, SIEĆ OSADNICZA	Jednostka miary	2014	2010
Sołectwa ogółem stan w dniu 01.01.	-	6	6
miejscowości podstawowe (łącznie z miastami)	-	8	9
miejscowości podstawowe ogółem	-	7	8
miejscowości podstawowe - wsie	-	5	5
miejscowości podstawowe - pozostałe	-	2	3
części integralne ogółem	-	8	8
części integralne - część wsi, kolonii, osady	-	7	7
części integralne - przysiółki	-	1	1
miejscowości statystyczne wiejskie	-	5	5

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

Na obszarze Gminy Blachownia zlokalizowanych jest 6 sołectw i 1 Miasto – Blachownia.

Sołectwo CISIE (dane: UG Blachownia)

Liczba mieszkańców: 626 (stan na 27.02.2015 r.)

Położenie geograficzne: zachodnia część gminy

Źródło: http://ospcisie.com/index_pliki/page0031.htm

Źródło: http://ospcisie.com/index_pliki/page0031.htm

To niewielkie sołectwo położone w zachodniej części gminy Blachownia otoczone jest rozległymi obszarami leśnymi, stanowiącymi raj dla grzybiarzy i miłośników pieszych wycieczek. Znajdują się w nim ciekawe miejsca nie tylko przyrodnicze, ale i zabytkowe jak pozostałości młyna wodnego przy ul. Cisiańskiej. Mimo niedużej liczby mieszkańców, Cisie

znane jest w powiecie dzięki Ochotniczej Straży Pożarnej, która rokrocznie zajmuje czołowe miejsca w rywalizacji jednostek OSP.

Źródło: <http://szkola-cisie.pl/galeria>

Równie znanym w regionie jest Zespół Ludowy Cisianki, który znakomicie promuje lokalne tradycje i samą miejscowość. Prężnie działa także Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Cisie. W Cisiu znajdują się: szkoła podstawowa, która odnosi wiele sukcesów w nauczaniu i organizacji czasu wolnego dla dzieci, kościół oraz pomnik ku pamięci poległych i pomordowanych mieszkańców Cisia.

SOŁECTWO KONRADÓW (dane: UG Blachownia)

Liczba mieszkańców: 444 (stan na 27.02.2015 r.)

Położenie geograficzne: północna część gminy

Pola otoczone lasami pełnymi zwierząt, spokój i czyste powietrze, życzliwi mieszkańcy, zaangażowani w rozwój swojej miejscowości - tak najkrócej można opisać Konradów, który przez te cechy staje się interesującym miejscem do osiedlenia i z roku na rok przybywa tam coraz to więcej nowych mieszkańców. W 2008 roku otworzono boisko sportowe - do piłki nożnej i piłki siatkowej, zbudowane dzięki staraniom i pracy mieszkańców. Społeczność Konradowa jest niezwykle przyjaźnie nastawiona i zintegrowana na wspólny rozwój.

fot. ISWPL

fot.ISWPL

Na terenie Konradowa znajduje się Dominoland, park rozrywki z wesołym miasteczkiem, organizujący wspaniałe imprezy plenerowe. Konradów leży w Częstochowskim Obszarze Rudonośnym. Na przełomie XIX i XX wieku na północ od drogi Łojki-Konradów znajdowała się wieloszybikowa kopalnia rud żelaza "Stanisław", na południe od tej drogi kopalnia "Anna". Na terenie Konradowa mieści się duma mieszkańców Konradowa - Kapliczka Matki Boskiej Łaskawej zbudowanej w 1917 roku przez Jana Popczyka, jako wotum dziękczynne za ocalenie życia jego rodziny oraz mieszkańców wsi. Podczas II wojny światowej Konradów został włączony do Rzeszy. W latach 1940-1941 i w 1945 roku w Konradowie mieszkał Wojciech Tabaka, pierwszy powojenny starosta jeleniogórski. W latach 1952-1954 i 1973-1976 wieś należała do gminy Gnaszyn Dolny. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa częstochowskiego⁵

• ⁵ <http://jbc.jelenia-gora.pl/Content/3713/tabaka.html>
• Barbara Herba, *Dzieje Konopisk i okolic*, Konopiska, 2004

SOŁECTWO ŁOJKI (dane: UG Blachownia)

Liczba mieszkańców: 1305 (stan na 27.02.2015 r.)

Położenie geograficzne: wschodnia część gminy

Miejscowość ta jest najstarszą częścią gminy i największym sołectwem. To tutaj zaczęła się historia gminy Blachownia, kiedy to powstała kuźnia Ławy prowadzona przez Błażeja Łojka. Była ona największą i najnowocześniejszą w całym kraju, odwiedził ją nawet król Władysław IV. W Łojkach prężnie funkcjonowała również kopalnia "Jerzy". Od tej pory Łojki cały czas się rozwijają. Przedsiębiorcy chętnie otwierają tu swoją działalność. Funkcjonuje tu przychodnia lekarska, apteka, piekarnia duża firma produkująca makaron na światowy rynek, jest wiele sklepów. Zespół szkolno - przedszkolny działa na najwyższym poziomie a jego absolwenci godnie reprezentują Łojki w wielu dziedzinach. Mieszkańcy integrują się poprzez uczestnictwo w działaniach jakie podejmuje prężnie działające Koło Emerytów i Rencistów w Łojkach, a także działając poprzez Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Ziemi Łojkowskiej. W Łojkach znajduje się również stajnia "Pod Dębem".
(źródło: Magdalena Maciążka, sołtys Łojek)

fot.ISWPL

SOŁECTWO NOWA GORZELNIA (dane: UG Blachownia)

Liczba mieszkańców: 166 (stan na 27.02.2015 r.)

Położenie geograficzne: północna część gminy

Nowa Gorzelnia to niewielkie sołectwo położone w północnej części gminy, przy drodze z Częstochowy do Wręczycy Wielkiej. W miejscowości działa wiele firm produkcyjnych i usługowych, z czego Nowa Gorzelnia jest znana nie tylko w gminie, ale i powiecie.

SOŁECTWO STARA GORZELNIA (dane: UG Blachownia)

Liczba mieszkańców: 262 (stan na 27.02.2015 r.)

Położenie geograficzne: północno wschodnia część gminy

Północno-wschodnie tereny gminy zajmuje sołectwo Stara Gorzelnia. Jednym z bardziej znanych miejsc w Gorzelnii jest stadnina koni, dająca możliwość nauki jazdy konnej. Przez miejscowość przepływa malownicza rzeka Gorzelanka. Na skrzyżowaniu dróg znajduje się krzyż, z zawsze zadbaną kapliczką. Bardzo prężnie na rzecz mieszkańców działa Stowarzyszenie Rozwoju Starej Gorzelnii i Wielkiego Boru.

Fot. ISWPL

SOŁECTWO WYRAZÓW (dane: UG Blachownia)

Liczba mieszkańców: 568 (stan na 27.02.2015 r.)

Położenie geograficzne: południowo - wschodnia część gminy

Przejeżdżając z Częstochowy do Opola nie sposób nie zwrócić uwagi na znany w całej Polsce tor wyścigowy w Wyrazowie, na którym pierwsze kroki stawiał Robert Kubica.

źródło: driftforum.pl

W Wyrazowie znajduje się również zbiornik wodny, na którym są organizowane zawody wędkarskie, a rozległe łąki są ciekawym miejscem dla fotografów, którzy robią zdjęcia w skali makro. Przez długi okres tamtejsze tereny i ich mieszkańcy byli związani z kopalnictwem rud, o którym obecnie możemy przeczytać się w przekazach historycznych. W niedalekiej przyszłości w Wyrazowie ma powstać węzeł autostrady A1.

HISTORIA BLACHOWNI

W XVII wieku rozwój hutnictwa wykorzystującego występujące obficie w okolicy pokłady rudy darniowej stał się podstawą rozwoju Blachowni. Starosta Krzepicki (Mikołaj Wolski) przejął od Łukasza Łojka kuźnicę w Łojkach, przystępując do rozbudowy na ówczesne czasy nowoczesnego hutnictwa na terenach swoich starostw. W 1610r. z jego inicjatywy wybudowano kuźnicę w małej osadzie liczącej ok. 50 mieszkańców nadając jej nazwę Blachnie, z faktu że produkowała ona blachy i żelazo do ciągnięcia drutu. Na przełomie XVI i XVII wieku nad rzeką powstała osada leśna Trzepizury wzdłuż drogi zwanej pocztową biegnącą od Częstochowy w kierunku Herb do granicy śląskiej. W osadzie funkcjonowała karczma, pustelnia oraz mały kościółek modrzewiowy.

W połowie lat dwudziestych XVII w. kuźnica przeżywała okres największego rozwoju z uwagi na systematycznie wzrastającą produkcję wyrobów. Wiek XIX był kolejnym ważnym okresem rozwoju Blachowni, w tym okresie nastąpił szybki i znaczący rozwój wydobywania i przetwarzania rud żelaza.

Blachownia została dostrzeżona przez władze Królestwa Polskiego jako doskonałe miejsce do rozbudowy kuźnicy na rzecz nowoczesnej huty. Efektem działań Banku Polskiego w latach 1835-1837r. było wybudowanie huty. W 1838 uruchomione zostały w Hucie Blachownia dwa wielkie piece: jeden z wieżą wyciągową oraz piec prażenia rudy. Pierwszym z odlewów huty w roku 1840 r. był krzyż, który zabudowany został w parku przy obecnej ul. Sienkiewicza. Do dnia dzisiejszego krzyż stanowi pamiątkę ówczesnych czasów.

Proces rozbudowy huty miał zasadniczy wpływ na powstanie nowych osad w Blachowni. W 1867r. poza Blachownią wraz z kolonią fabryczną istniały Błaszczuki z folwarkiem Wyrzów, Brzózka, Trzepizury z leśną zagrodą, Malice, Gać, które wchodziły w skład Gminy Dźbów. Miejscowość Blachownię wraz z jej dobrami przejął następca tronu rosyjskiego Michaił Romanow. W latach 70-tych nastąpiła kolejna rozbudowa huty, produkcja obejmowała materiały i sprzęt gospodarstwa domowego sprzedawanego również na eksport. W latach 1882-84 r. z inicjatywy Michaiła Romanowa wybudowany został „pałacyk myśliwski” z parkiem zwany popularnie „zameczkiem” z lokalizacją naprzeciwko krzyża. Budowa kolei żelaznej łączącej Częstochowę z Herbami Pruskimi spowodowała, że wybudowano bocznice kolejową do Blachowni. W latach 1906-1918 funkcjonowały dwie stacje kolejowe w Ostrowach i Blachowni. Bocznica kolejowa po przebudowie kończącego odcinka torów wykorzystywana była na potrzeby dostaw surowców i wysyłki wyrobów hutniczych z Huty Blachownia. Eksport i wzrost produkcji na rynek krajowy sprawił, że rosła liczba osób zatrudnianych z 600 do 1000 osób. W ramach potrzeb socjalnych dla pracowników wybudowana została kolonia domków wielorodzinnych tzw. Nowe Domy. W 1922 siedzibę Gminy Dźbów przeniesiono do Ostrow, do prywatnej nieruchomości natomiast 5 lat później rozpoczęto budowę nowego obiektu z przeznaczeniem na siedzibę Gminy Dźbów a później Ostrow (MDK). W 1927 wybudowany został kościół parafialny, przy którym prace trwały około 4 lat. W październiku 1947r. nastąpiło odsłonięcie pomnika bohaterom poległym mieszkańców za Ojczyznę w walce z hitleryzmem. W 1950 rozpoczęła

się budowa osiedla robotniczego dla pracowników Huty Blachownia i Kopalni „Jerzy” w Łojkach. Na mocy reformy administracyjnej 1952r. utworzona została Gminna Rada Narodowa w Ostrowach. W skład Gminy weszły miejscowości: Ostrowy, Blachownia, Brzózka, Walaszczyki i Wyrazów. W 1954r. powołano Gromadzką Radę Narodową w Blachowni. W skład Gromady Blachownia z Gminy Ostrowy wydzielone zostały miejscowości: Blachownia, Malice, Gać, Błaszczki. Budowa osiedla Robotniczego realizowana była do 1956r. Blachownia na mocy Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 1959r. otrzymała status Osiedla, zmodernizowano zbiornik wodny dla celów rekreacji, wypoczynku mieszkańców i turystów. W kwietniu 1963r. przekazano do użytku Szpital im. Rudolfa Wiegla w Ostrowach. Z dniem 1 stycznia 1967r. Blachownia otrzymała status Miasta. W okresie kiedy Blachownia uzyskała prawa miejskie uruchomione zostały nowe jednostki gospodarcze: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, Spółdzielnia Inwalidów „Tysiąclecie”, wybudowano Przychodnię „Zdrowie”.

Najstarszy dokument, potwierdzający osadnictwo na terenie gminy Blachownia, został podpisany przez księcia Władysława Opolskiego i pochodzi z 1382 roku.

Wykaz obiektów historycznych Gminy Blachownia:

1. Budynek straży granicznej i karczmy w Trzepizurach.
2. Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej konsekrowany w dniu 4 września 1927r.
3. Pałacyk myśliwski z 1870 r., zbudowany dla wielkiego księcia Mikołaja Romanowa, rosyjskiego następcy tronu.
4. Budynek Urzędu Stanu Cywilnego, pełniący dawniej funkcję stacji kolejowej.
5. Pomnik poświęcony mieszkańcom Blachowni poległym i pomordowanym w okresie II wojny światowej.

Fot. Zbigniew Bereszyński – <http://www.it-jura.pl/>

LUDNOŚĆ GMINY BLACHOWNIA

Aktualnie gmina Blachownia liczy 13.214 mieszkańców. Porównywalną co do liczby mieszkańców Gminą miejsko-wiejską jest Gmina Kłobuck licząca 13.189 mieszkańców, w tym 6.846 kobiet.

Tabela nr 3 – Tabela porównawcza liczba ludności w Gminie Blachownia

Jednostka terytorialna	Powierzchnia [ha]	Liczba ludności wg. faktycznego miejsca zamieszkania stan w dniu 31.XII.2014			Gęstość zaludnienia
		Ogółem	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
Powiat częstochowski	152 205	135 760	69 251	66 509	89
Blachownia	6 661	13 214	6 942	6 272	198

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

- **Niski współczynnik dynamiki demograficznej – 0,75**

Liczba mieszkańców w 2014 Miasta Blachowni wynosi 9.827 osób w tym 4.637 mężczyzn a kobiet 5.190 . Gęstość zaludnienia w mieście Blachownia wynosi 268 os. na 1 km². W 2014 r. zanotowano ujemny przyrost naturalny - 32 os. Stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,75.

Tabela nr 4 - Struktura wieku i liczba mieszkańców powyżej 50 roku życia

Osoby w wieku 50-54	650
Osoby w wieku 55-59	905
Osoby w wieku 60-64	791
Osoby w wieku 65-69	546
Osoby w wieku 70 i więcej	1214
Łącznie osób	4.106

Opracowanie własne na podstawie danych BDL za 2014r. dla Miasta Blachownia

Spółeczeństwo w Blachowni wykazuje tendencje przyrostu liczby osób po 50 roku życia, zgodnie w wyliczeniach przedstawionych w tabeli Osoby w wieku 50+ osoby w tym wieku stanowią 40% społeczeństwa blachowniańskiego. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 15,6% , w wieku produkcyjnym 62,3% natomiast poprodukcyjnym 22,1%.

- **Znacznie wyższy niż w Polsce wskaźnik zgonów przypadający na 1000 mieszkańców**

Większość zgonów Blachowni spowodowanych było chorobami układu krążenia – 50,7% na śląsku jest to 46,6 a w Polsce 45,8. Drugim co do wielkości powodem zgonów z powodu chorób były choroby nowotworowe – 22,5% w województwie wskaźnik ten wynosił 26,8 a w Polsce 25%. Na 1000 mieszkańców Blachowni przypada 11,26 zgonów. Wartość tego wskaźnika jest zbliżona do śląska ale dużo wyższa niż w Polsce.

Wskaźnik ludności na 100 osób w wieku produkcyjnym, jest porównywalny do Kłobucka bowiem w Gminie Kłobuck wynosi 60,8 a w Gminie Blachownia 59,3. Na podobnym poziomie są także wskaźniki udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Kłobuck przedprodukcyjny 16,4, produkcyjny 62,2, poprodukcyjny 21,4.

W Gminie Kłobuck jest znacznie większa gęstość zaludnienia bo 277 os na 1 km² a i wskaźnik zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców jest większy o -8,1 % .

Tabela nr 5 - Demografia w Gminie Blachownia

	Jednostka miary	2014	2013	2012
STAN LUDNOŚCI - Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci				
ogółem faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31 XII				
ogółem	osoba	13214	13223	13285
mężczyźni	osoba	6272	6272	6307
kobiety	osoba	6942	6951	6978
w miastach faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31 XII				
ogółem	osoba	9830	9839	9863
mężczyźni	osoba	4635	4631	4653
kobiety	osoba	5195	5208	5210
na wsi faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31 XII				
ogółem	osoba	3384	3384	3370
mężczyźni	osoba	1637	1641	1637
kobiety	osoba	1747	1743	1733
Wskaźnik obciążenia demograficznego				
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	59,3	58,0	57,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	128,0	122,1	115,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	33,3	31,9	30,6
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem				
w wieku przedprodukcyjnym	%	16,3	16,5	16,8
w wieku produkcyjnym	%	62,8	63,3	63,7
w wieku poprodukcyjnym	%	20,9	20,2	19,5
Współczynnik feminizacji				
ogółem	osoba	111	111	110
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki				
ludność na 1 km ²	osoba	198	199	199
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-0,7	-0,8	-6,6
Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności				
urodzenia żywe na 1000 ludności	-	8,2	7,0	8,1
zgony na 1000 ludności	-	10,67	11,26	13,55
przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-2,5	-4,2	-5,5
MAŁŻEŃSTWA, ROZWODY I SEPARACJE				
Małżeństwa zawarte				
ogółem	-	45	47	68
Małżeństwa na 1000 ludności				
ogółem	-	3,4	3,6	5,1

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

STAN , RUCH NATURALNY I WĘDRÓWKOWY LUDNOŚCI W ROKU NA DZIEŃ 31.12.2014 Wiek **produkcyjny** - od 18 lat do wieku emerytalnegoWiek **mobilny** - od 18 do 44 latWiek **niemobilny** - od 45 lat do wieku emerytalnegoWiek **poprodukcyjny** - powyżej wieku emerytalnego

Tabela nr 6 - Stan i prognoza ludności według płci i funkcjonalnych grup wieku, stan w dniu 31.XII.2014 – podregion częstochowski

	Ogółem			Miasta			Wieś			
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	
przedprodukcyjny*	23 736	12 149	11 587	2 545	1 271	1 274	21 191	10 878	10 313	2 013
produkcyjny	86 945	46 564	40 381	10 129	5 378	4 751	76 816	41 186	35 630	
mobilny	53 159	27 265	25 894	5 957	3 047	2 910	47 202	24 218	22 984	
niemobilny	33 786	19 299	14 487	4 172	2 331	1 841	29 614	16 968	12 646	
poprodukcyjny	24 868	7 684	17 184	3 330	995	2 335	21 538	6 689	14 849	
przedprodukcyjny*	23 412	11 976	11 436	2 484	1 233	1 251	20 928	10 743	10 185	2 014
produkcyjny	87 232	46 736	40 496	10 128	5 390	4 738	77 104	41 346	35 758	
mobilny	53 103	27 229	25 874	5 942	3 039	2 903	47 161	24 190	22 971	
niemobilny	34 129	19 507	14 622	4 186	2 351	1 835	29 943	17 156	12 787	
poprodukcyjny	25 022	7 747	17 275	3 365	1 002	2 363	21 657	6 745	14 912	
przedprodukcyjny*	23 155	11 837	11 318	2 465	1 228	1 237	20 690	10 609	10 081	2 015
produkcyjny	87 389	46 835	40 554	10 109	5 380	4 729	77 280	41 455	35 825	
mobilny	52 831	27 096	25 735	5 913	3 028	2 885	46 918	24 068	22 850	
niemobilny	34 558	19 739	14 819	4 196	2 352	1 844	30 362	17 387	12 975	
poprodukcyjny	25 198	7 829	17 369	3 396	1 008	2 388	21 802	6 821	14 981	
przedprodukcyjny*	22 509	11 443	11 066	2 347	1 155	1 192	20 162	10 288	9 874	2020
produkcyjny	86 665	46 495	40 170	9 931	5 269	4 662	76 734	41 226	35 508	
mobilny	50 032	25 773	24 259	5 666	2 881	2 785	44 366	22 892	21 474	
niemobilny	36 633	20 722	15 911	4 265	2 388	1 877	32 368	18 334	14 034	
poprodukcyjny	26 696	8 647	18 049	3 650	1 154	2 496	23 046	7 493	15 553	
przedprodukcyjny*	21 745	11 037	10 708	2 237	1 116	1 121	19 508	9 921	9 587	2025
produkcyjny	84 999	44 842	40 157	9 694	4 994	4 700	75 305	39 848	35 457	
mobilny	46 125	23 766	22 359	5 230	2 632	2 598	40 895	21 134	19 761	
niemobilny	38 874	21 076	17 798	4 464	2 362	2 102	34 410	18 714	15 696	
poprodukcyjny	28 930	10 587	18 343	3 876	1 393	2 483	25 054	9 194	15 860	
przedprodukcyjny*	19 845	10 081	9 764	2 037	1 014	1 023	17 808	9 067	8 741	2 030
produkcyjny	84 847	44 133	40 714	9 723	4 928	4 795	75 124	39 205	35 919	
mobilny	42 750	21 969	20 781	4 884	2 414	2 470	37 866	19 555	18 311	
niemobilny	42 097	22 164	19 933	4 839	2 514	2 325	37 258	19 650	17 608	
poprodukcyjny	30 253	11 818	18 435	3 951	1 489	2 462	26 302	10 329	15 973	

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

TURYSTYKA GMINY BLACHOWNIA

Prawie 56% powierzchni gminy zajmują lasy. Centrum turystyczno - gospodarczym i kulturalnym jest miasto Blachownia, które położone jest w kotlinie między zielonymi borami sosnowymi na skraju obszaru chronionego krajobrazu, który jest ostoją dla ptactwa, zwierząt i roślin rzadkich gatunków, chronionych w naszym kraju. Perłą miasta jest zalew o powierzchni ok. 44,44 ha. Obecność wody stwarza doskonałe warunki do rozwoju sportu i rekreacji. W ramach zalewu zlokalizowane jest strzeżone kąpielisko dla dzieci oraz wypożyczalnia sprzętu wodnego, dająca możliwość wędkowania, pływania rowerkiem wodnym, kajakiem, uprawiania windsurfingu oraz popularnego w regionie modelarstwa wodnego. Główną jednostką obsługującą ruch turystyczny w Gminie jest Ośrodek Sportu i Rekreacji – OSiR. W ofercie OSiR-u znajdują się m.in. siłownia, sauna, kort do tenisa ziemnego, skatepark oraz kryta hala widowiskowo-sportowa. Możliwość skorzystania z wypożyczalni rowerów „Rodzinne dwa kółka” stwarza warunki do wspaniałej przygody na pięciu trasach rowerowych przebiegających przez najciekawsze zakątki Gminy Blachownia. W sezonie letnim odbywają się profesjonalnie przygotowane imprezy biegowe o randze krajowej.

Tabela nr 7 – Turystyczne obiekty i miejsca noclegowe w Gminie Blachownia

	Jednostka miary	2014	2012	2010
TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE				
Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów				
ogółem				
obiekty ogółem VII	ob.	1	1	1
miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	42	42	42
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	907	1024	1089
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII	osoba	20	33	23
udzielone noclegi ogółem I-XII	-	4925	3805	5456
udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII	-	22	53	23

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

Dla miłośników kultury i rozrywki aranżowane są letnie koncerty plenerowe, w trakcie których można zobaczyć gwiazdy polskiej estrady muzycznej. Organizowana jest coroczna impreza kulturalno – rozrywkowa o nazwie „Dni Blachowni” mająca charakter ponadregionalny.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE

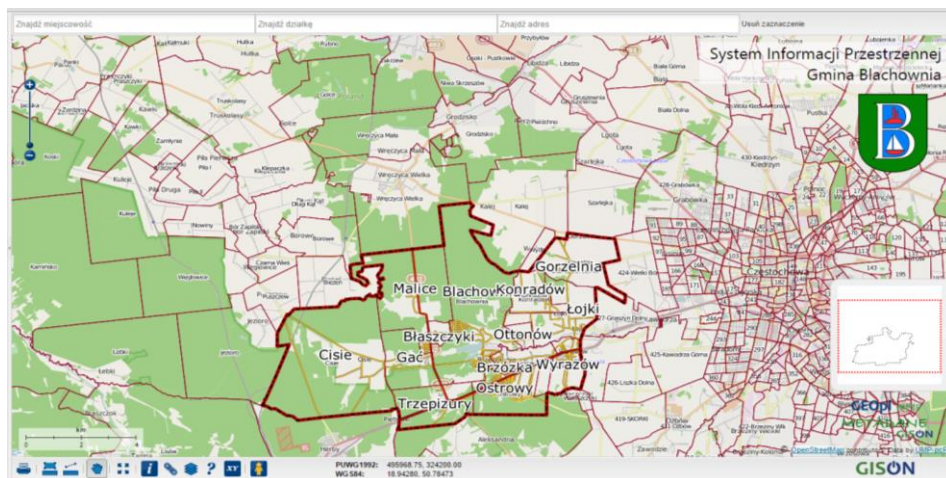
Tabela 8 - Planowanie przestrzenne w Gminie Blachownia

PLANOWANIE PRZESTRZENNE 2014		
Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na podst. ustawy z 7 lipca 1994r. oraz ustawy z 27 marca 2003 r.		
plany zagospodarowania przestrzennego ogółem	szt.	2
plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.	szt.	2
powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem	ha	37
powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami na podstawie ustawy z 2003 r.	ha	37
udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	%	0,6
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania na podst. ustawy z 7 lipca 1994 r. oraz na podst. ustawy z 27 marca 2003 r.		
projekty planów ogółem	szt.	1
powierzchnia ogółem	ha	109
powierzchnia dla terenów objętych obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego	ha	37
Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym		
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	szt.	13
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	szt.	110
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	szt.	87
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	szt.	7
decyzje dotyczące innej zabudowy	szt.	16
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego		
powierzchnia terenów wskazanych w studium do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	ha	6721
powierzchnia terenów wskazanych w studium wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze	ha	92

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

KOMUNIKACJA GMINY BLACHOWNIA

Mapa nr 3 – Mapa komunikacyjna w Gminie Blachownia

<http://portal.gison.pl/blachownia/>

Wykaz dróg zarządzanych przez powiat częstochowski:

- S 1020 droga Puszczew-Herby
- S 1046 droga Blachownia – Błaszczuki
- S 1047 droga Blachownia – Kolonia Łojki
- S 1048 droga Łojki – Częstochowa (Gnaszyn)
- S 1050 droga Wyrazów-Walaszczuki-Wygoda
- S 1076 droga od dr.494-Przysieka-Gorzelnia-Wyrazów
- S 1078 droga Puszczew-Cisie
- S 1049 droga Blachownia Walaszczuki

łącna długość dróg 29,04 km

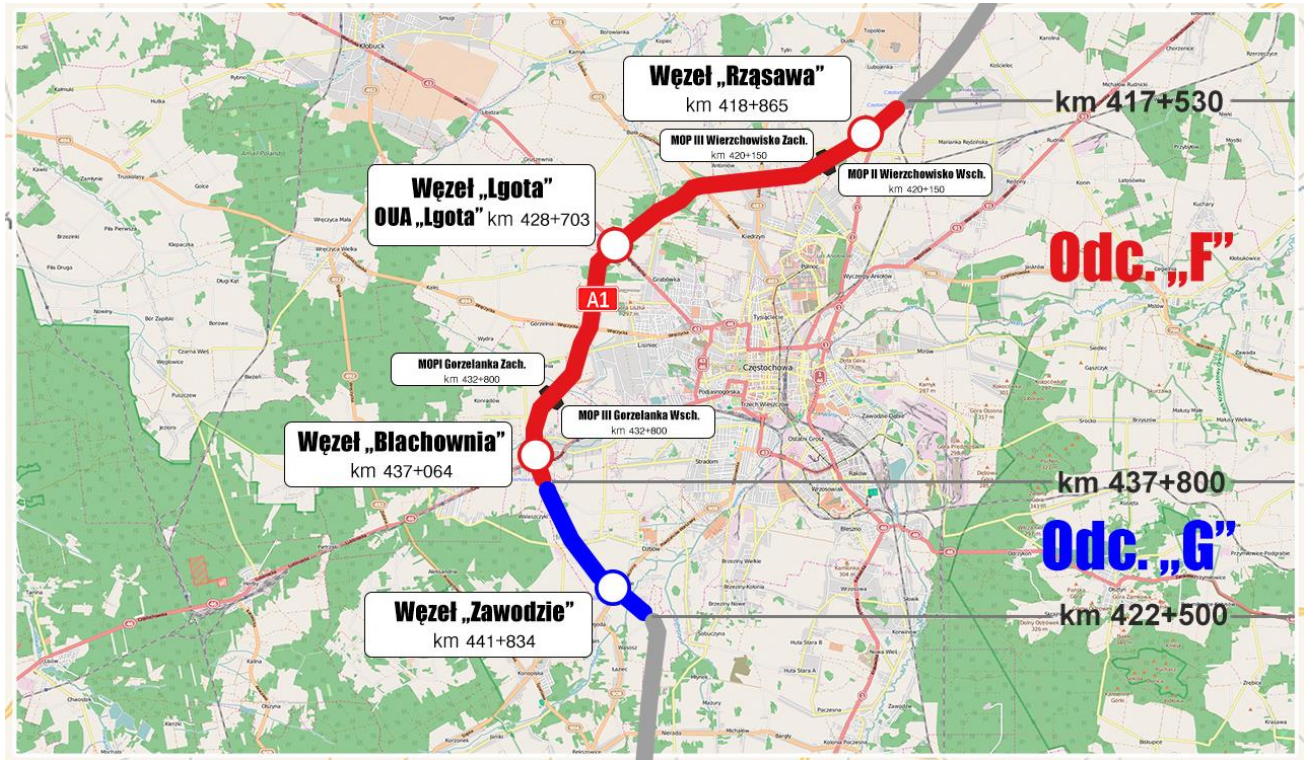
Autostrada A1 – odcinek G +F

Budowa Autostrady jest ujęta w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz. U. Nr 128, poz. 1334, z późn. zm.) oraz Uchwale Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015”. Projektowane przedsięwzięcie stanowi część Koncepcji Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju ogłoszonej przez Prezesa Rady Ministrów w Monitorze Polskim nr 252 z 2012 roku. Realizacja autostrady będzie znaczącym czynnikiem sprzyjającym ożywieniu gospodarczemu ze względu na wiążące się z nią możliwości wzrostu popytu na usługi i

towary krajowe, a w zakresie inwestycji budowlanych, przyczyni się do rozwoju przedsiębiorstw wykonawczych jak również innych podmiotów gospodarczych obsługujących budownictwo.

Mapa nr 4 – Plan przebiegu budowy Autostrady A1

Źródło: http://www.a1-rzasawa-blachownia.pl/odcinek_f/index.html

Projekt obejmuje: zaprojektowanie, uzyskanie wymaganych prawem decyzji oraz zezwoleń na budowę, wybudowanie autostrady A1 odcinek G węzeł Blachownia (bez węzła) - węzeł Zawodzie (z węzłem), uzyskanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie autostrady A1 odcinek G węzeł Blachownia (bez węzła) - węzeł Zawodzie (z węzłem) oraz oddanie do użytkowania autostrady A1 na odcinku od km 437+800 do km 442+500. Przedmiotowy odcinek zlokalizowany jest na terenach gmin Blachownia, Konopiska oraz miasta Częstochowa.

Wpływ budowy autostrady na lokalną społeczność w sferze społeczno-gospodarczej⁶

1. Wpływ na kondycję finansową lokalnych firm.

Procent firm zaangażowanych w roli podwykonawców jest relatywnie nieduży, od kilku do kilkunastu procent.

Lokalne przedsiębiorstwa wykonują następujące prace:

- badania archeologiczne,
- budowa budynków Obwodu Utrzymania Autostrady,
- Miejsc Obsługi Podróżnych.

Inne drobne roboty ogólnobudowlane, np. przebudowa nawierzchni torowej, roboty brukarskie, zabezpieczanie powierzchni betonowych, odtworzenie trasy i punktów wysokościowych, roboty przebrojenie (przebudowy i budowy instalacji wod.-kan., energetycznych i teletechnicznych, melioracyjnych), budowa urządzeń melioracyjnych, przebudowa sieci drenarskiej, rowów i cieków, przebudowa sieci wodociągowej, budowa kanalizacji deszczowej, roboty w branży elektrycznej (przebudowa napowietrznej linii niskiego napięcia, oświetlenie dróg i wiaduktów lub przebudowa napowietrznych linii elektroenergetycznych, przebudowa kolejowej sieci trakcyjnej), instalacja urządzeń telekomunikacyjnych wewnętrznych, usługi w zakresie transportu, dostawy materiałów (kamiennych i gruntowych, betonów cementowych), usługi wynajmu maszyn i urządzeń.

Przy zatrudnianiu pracowników, firmy częściowo posiłkują się jako pracownikami, mieszkańcami obszarów, przez które przebiega budowany odcinek drogi, szczególnie gdy pracę wykonują firmy lokalne. Długi okres realizacji wymusza zawieranie umów na świadczenie usług na potrzeby, budowy i zaplecza budowy tj: dostawy paliw, drobnych materiałów, ochrona mienia, żywność i inne zamówienia i usługi.

2. Koszty społeczne w czasie trwania procesu inwestycyjnego.

Analiza kosztów społecznych dotyczy z jednej strony uciążliwości w poruszaniu się po remontowanych drogach w czasie trwania procesu inwestycyjnego, a z drugiej strony,

---

⁶ źródło: WPŁYW BUDOWY AUTOSTRAD I DRÓG EKSPRESOWYCH NA ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY I TERYTORIALNY POLSKI

oczekiwać co do szybkości i sprawności ukończenia robót (uciążliwości są tym większe im dłużej trwa faza realizacji inwestycji.) Poza funkcjonowaniem ciężkiego sprzętu uciążliwości dla społeczności lokalnej według GDDKiA dotyczyły m.in. ograniczania prędkości oraz przejazdów objazdami w rejonie budowanych obiektów inżynierskich, w szczególności na węzłach.

3. Koszty środowiskowe w czasie trwania procesu inwestycyjnego.

Budowa autostrady niesie za sobą szereg nieodwracalnych zniszczeń środowisk choćby w postaci wycinki drzew, zniszczenia poszczególnych siedlisk, zniszczenie szlaków bytowych poszczególnych grup zwierząt. Budowane obiekty pomocnicze wynikające ze specyfiki miejsca i nakierowane na ochronę zwierząt lub minimalizację efektu barierowego to przede wszystkim przejścia dla zwierząt i płotki naprowadzające.

4. Oszacowanie skali wystąpienia tzw. „efektu korytarza” .

„Efekt korytarza” może wystąpić na trzech poziomach:

- Regionalnym, związany z brakiem możliwości wykorzystywania przez gospodarkę lokalną – występuje wtedy, gdy są duże odstępami pomiędzy węzłami na autostradach,
- Lokalny, związany z samym istnieniem drogi w terenie, w tym przede wszystkim w trudnościach w sprawnej komunikacji pomiędzy rozdzielonymi obszarami. O wystąpieniu efektu decydują w tym wypadku nie tyle węzły drogowe, co przede wszystkim liczba i rozmieszczenie infrastruktury prostopadłej (drogi, kładki dla pieszych itd.),
- Dostępu (realnego, ale także wizualnego) do poszczególnych obiektów i nieruchomości położonych w bezpośrednim sąsiedztwie trasy. Ewentualne problemy wiążą się w tym wypadku z konkretnymi rozwiązaniami technicznymi, w tym przede wszystkim z budową ekranów akustycznych oraz dróg dojazdowych do posesji.

JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Dane o zasobach mieszkaniowych podano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych wg stanu na 31.XII.2014. Informacja zawiera liczbę mieszkań, a także izb i powierzchnię użytkową w tych mieszkaniach znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Wyposażenie mieszkań (spr. GKM-12). Dane o obrocie nieruchomościami dotyczą obrotu prowadzonego przez jednostki specjalistyczne (spr. M-04). Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Tabela nr 9 – Zasoby mieszkaniowe w Gminie Blachownia

	Jednostka miary	2014
ZASOBY MIESZKANIOWE - Zasoby mieszkaniowe gmin (komunalne)		
mieszkania socjalne		
mieszkania	-	19
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	406
Zasoby mieszkaniowe		
mieszkania	-	4845
izby	-	19038
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	374360
w miastach		
mieszkania	-	3677
izby	-	14271
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	274332
na wsi		
mieszkania	-	1168
izby	-	4767
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	100028
Budynki mieszkalne w gminie		
ogółem	-	2882
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne		
wodociąg	-	4646
ustęp spłukiwany	-	4589
łazienka	-	4503
centralne ogrzewanie	-	3524
gaz sieciowy	-	0
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań		
w miastach		
wodociąg	%	97,0
łazienka	%	95,0
centralne ogrzewanie	%	72,3
na wsi		
wodociąg	%	92,6

łazienka	%	86,6
centralne ogrzewanie	%	74,1
Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki		
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	77,3
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	28,3
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	366,7
DODATKI MIESZKANIOWE		
Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych		
Liczba ogółem	szt.	1838
Kwota ogółem	zł	314827
w zasobie gminnym		
liczba	szt.	722
kwota	zł	138784
w zasobie spółdzielczym		
liczba	szt.	480
kwota	zł	86035
w zasobie wspólnot mieszkaniowych		
liczba	szt.	636
kwota	zł	90008

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

Tabela nr 10 – Zasoby infrastruktury techniczno-komunalnej w Gminie Blachownia

URZĄDZENIA SIECIOWE		
Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	80,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2621
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dm3	376,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	9340
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	12554
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	28,5
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m3	28,9
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m3	27,5
Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	32,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	986
ścieki odprowadzone	dm3	275,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	6499
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	6718
Sieć gazowa		

ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	5
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach		
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	4222
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	7866
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
wodociąg	%	95,0
kanalizacja	%	50,8
gaz	%	0,0
w miastach		
wodociąg	%	95,0
kanalizacja	%	66,1
gaz	%	0,1
na wsi		
wodociąg	%	95,0
kanalizacja	%	6,5
gaz	%	0,0
Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji wg lokalizacji		
ogółem	%	44,2
w miastach	%	28,9
na wsi	%	88,5
Sieć rozdzielcza na 100 km²		
sieć wodociągowa	km	120,9
sieć kanalizacyjna	km	48,6
sieć gazowa	km	0,0
w miastach		
sieć wodociągowa	km	133,9
sieć kanalizacyjna	km	79,9
sieć gazowa	km	0,0
na wsi		
sieć wodociągowa	km	104,8
sieć kanalizacyjna	km	10,4
sieć gazowa	km	0,0
Zużycie wody, energii elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych		
woda z wodociągów		
na 1 mieszkańca	m ³	28,5
na 1 korzystającego	m ³	30,0
gaz z sieci		
na 1 mieszkańca	m ³	0,0
na 1 korzystającego	m ³	0,0
w miastach		
woda z wodociągów		
na 1 mieszkańca	m ³	28,9
na 1 korzystającego	m ³	30,4
energia elektryczna w miastach		
na 1 mieszkańca	kWh	800,5
na 1 odbiorcę (gosp.dom.)	kWh	1863,2
gaz z sieci		
na 1 mieszkańca	m ³	0,0

na 1 korzystającego	m3	0,0
na wsi		
woda z wodociągów		
na 1 mieszkańca	m3	27,5
na 1 korzystającego	m3	28,9
gaz z sieci		
na 1 mieszkańca	m3	0,0
na 1 korzystającego	m3	0,0
Woda dostarczona do wodociągu na terenie gminy w czasie doby w badanym roku		
woda dostarczana do wodociągu	dam3	1,2
woda sprzedana z wodociągu ogółem	dam3	1,2
woda sprzedana z wodociągu gospodarstwom domowym	dam3	1,0
Przedsiębiorstwa świadczące usługi w gminie w badanym roku		
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	ob.	1
Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej		
ogółem	-	0,4

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

POMOC SPOŁECZNA, ZDROWIE

Nieumiejętność pełnienia właściwej roli w grupach społecznych jest głównym determinantem wykluczenia społecznego. Kompetencje społeczne nabywane są poprzez czynne uczestnictwo i związane z nim przyjęcie na siebie praw i obowiązków w obrębie określonych grup, w których dane osoby funkcjonują. Do podstawowych zaliczamy rodzinę, sąsiadów, współpracowników, znajomych. Opanowanie umiejętności współzycia społecznego w tych wspólnotach jest istotnym warunkiem zadowolenia i satysfakcji życiowej, na którą istotny wpływ ma uzyskiwanie stałego dochodu związanego z wykonywaniem pracy. Brak związanych z wykonywaniem pracy codziennych obowiązków wpływa na bierną postawę wobec życia, niechętną do podejmowania jakichkolwiek zobowiązań, cechującą się brakiem wiary we własne siły. Biorąc pod uwagę szczególnie trudne położenie opisanych powyżej grup nie można pominąć sytuacji bezrobotnych kobiet, które dodatkowo często zajmują się opieką nad dziećmi oraz prowadzą gospodarstwo domowe. Poprzez niedostateczne wykształcenie oraz brak doświadczenia zawodowego szybciej wypadają z rynku pracy, na który powrócić jest im trudno. Dodatkowo łatwiej godzą

się na niskopłatną pracę, często w szarej strefie, jeżeli umożliwia im ona jednocześnie godzenie opieki nad osobą zależną z uzyskiwaniem dochodu. Powoduje to brak zabezpieczenia kobiet oraz rodzin pod względem społecznym (składki ZUS), co w dłuższej perspektywie skazuje je długotrwale na korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej. W 2000r. szacowano, że prawdopodobieństwo popadnięcia w biedę jest dla kobiet 2,27 razy większe niż dla mężczyzn (źródło: Polityka równości płci. Polska 2007. Raport). Podczas gdy sfeminizowane gospodarstwa stanowiły 15% gospodarstw czasowo biednych, ich odsetek wśród gospodarstw permanentnie biednych był trzykrotnie wyższy. Powyższe analizy dotyczące znacznie trudniejszej sytuacji kobiet mają również odzwierciedlenie w danych własnych Gminy, gdzie wśród osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej większość stanowią kobiety, a sytuacja pod względem powodów przyznania pomocy w 2014 roku kształtowała się następująco:

- Ubóstwo,
- Bezrobocie,
- Przemoc w rodzinie,
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Powyższe dane obrazują, iż na terenie Gminy Blachownia kobiety stanowią średnio ok. 60% świadczeniobiorców spośród grup, którym przyznano pomoc z ww. powodów.

Tabela nr 11 - Pomoc społeczna w Gminie Blachownia

ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA				
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego		2014	2013	2012
ogółem	gosp.	380	426	368
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	285	327	284
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	95	99	84
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku				
ogółem	osoba	881	1070	898
poniżej kryterium dochodowego ogółem	osoba	661	826	718
powyżej kryterium dochodowego ogółem	osoba	220	244	180
PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ				
placówki (z filiami)	ob.	1	1	1
domy pomocy społecznej	ob.	1	1	1

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia 2016-2030

miejsca (łącznie z filiami)	msc.	158	158	158
mieszkańcy (łącznie z filiami)	osoba	158	158	158
mieszkańcy - przewlekłe psychicznie chorzy	osoba	158	158	158
ŚWIADCZENIA RODZINNE - Korzystający ze świadczeń rodzinnych				
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	466	500	513
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	756	824	852
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	691	749	764
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	32,1	34,0	34,0
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem				
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	2342	2488	2477
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	1360	1522	1516
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	583	570	555
OPIEKA NAD DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ				
Placówki łączące zadania				
placówki ogółem	ob.	1	1	1
miejsca ogółem	msc.	19	21	18
wychowankowie ogółem	osoba	19	18	19
wychowankowie, dziewczęta	osoba	5	6	6
wychowankowie, chłopcy	osoba	14	12	13
wychowankowie w roku sprawozdawczym	osoba	24	30	22

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

Tabela nr 12 – Opieka zdrowotna w Gminie Blachownia

	Jednostka miary	2014	2013	2012
PRZYCHODNIE - AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA (STAN W DNIU 31 XII)				
Przychodnie				
ogółem	ob.	5	4	4
praktyki lekarskie w miastach	--	2	2	4
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	4	3	3
Podstawowa opieka zdrowotna - porady		40075	38759	50709
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie		52446	63648	79613
APTEKI I PUNKTY APTECZNE				
apteki	ob.	5	4	5
mgr farmacji	osoba	9	7	9
wskaźnik ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	2643	3306	2647

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

EDUKACJA , W TYM OPIEKA ŻŁOBKOWA

Tabela nr 13 – Liczba dzieci w okresie żłobkowym

Dzieci w wieku do 3 lat ogółem	Jednostka miary	2014	2013	2012
ogółem	osoba	300	313	345
w miastach	osoba	215	224	256
na wsi	osoba	85	89	89

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

Tabela nr 14 - Liczba dzieci w placówkach publicznych wg stanu na 31 marca 2015r. i arkuszy organizacyjnych na rok 2015/2016

Lp.	Nazwa placówki	Ilość uczniów wg stanu na 31 marca 2015r.	Ilość uczniów wg zgłoszeń 2015/2016	Ilość dziewczynek	Ilość chłopców
	Gimnazjum w Blachowni	272	265 (11 oddziałów)	133	132
	Szkoła Podstawowa nr 1	379	407 (18 oddziałów)	225	182
	Zespół Szkolno- Przedszkolny w Blachowni	91	103 (6 oddziałów)	45	58
Razem		742	775	403	372

Tabela nr 15 - Liczba dzieci w placówkach publicznych wg stanu na 31 marca 2015r. i arkuszy organizacyjnych na rok 2015/2016 w całej Gminie Blachownia

	Jednostka miary	2014	2013	2012
SKOLNICTWO PODSTAWOWE				
Szkoły podstawowe ogółem				
ogółem	ob.	4	4	4
oddziały w szkołach	-	35,00	33,00	34,00
uczniowie	osoba	638	591	616
absolwenci	osoba	106	105	119
Szkoły podstawowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych wg gestora		2014	2013	2012
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych				
ogółem	ob.	4	4	4
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	ob.	3	3	3
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	ob.	1	1	1

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia 2016-2030

oddziały w szkołach				
ogółem	-	35,00	33,00	34,00
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	-	30,00	28,00	29,00
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	-	5,00	5,00	5,00
uczniowie				
ogółem	osoba	638	591	616
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	602	557	578
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	osoba	36	34	38
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych				
szkoły podstawowe ogółem	-	18	53	18
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ogółem	-	18	47	18
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	-	18	6	18
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty				
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych				
ogółem	etat	50,18	50,31	51,14
mężczyźni	etat	3,40	3,18	3,70
kobiety	etat	46,78	47,13	47,44
NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY				
ogółem	osoba	638	591	616
angielski	osoba	638	591	616
gimnazja				
ogółem	osoba	275	277	291
angielski	osoba	275	277	291
Dodatkowo uczący się języka obcego wg typu szkoły				
gimnazja				
ogółem	osoba	275	277	291
niemiecki	osoba	217	242	253
inny	osoba	58	35	38
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE				
Gimnazja ogółem				
ogółem	ob.	1	1	1
oddziały w szkołach	-	12,00	12,00	23
uczniowie	osoba	275	277	12,00
absolwenci	osoba	91	96	291
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty				
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych				
ogółem	etat	21,90	22,52	22,09
mężczyźni	etat	5,09	5,82	5,71
kobiety	etat	16,81	16,70	16,38
SKOLARYZACJA				
Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne)				
współczynnik skolaryzacji brutto				
szkoły podstawowe	%	83,56	84,31	88,63
gimnazja	%	72,56	70,30	70,29
współczynnik skolaryzacji netto				

szkoły podstawowe	%	83,17	82,74	85,18
gimnazja	%	71,24	68,78	68,84

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

RYNEK PRACY

Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie obejmuje swoim działaniem miasto Częstochowę i powiat częstochowski. W końcu lutego 2016 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Częstochowa wynosiła 16 742 osób i w porównaniu z miesiącem styczniem zwiększyła się o 320 osób (o 1,9%). Bezrobotni poprzednio pracujący w liczbie 12 969 stanowili 85,2% ogółu zarejestrowanych, natomiast dotychczas niepracujący – 2 486 osób tj. 14,8%. W powiecie częstochowskim poziom bezrobocia wynosił 6 943 osób tj. o 100 osób więcej (o 1,5%) niż w poprzednim miesiącu. Spadek liczby bezrobotnych wystąpił w 12 gminach powiatu: w Blachowni o 16 osób.

Liczba bezrobotnych w układzie gmin - stan na dzień 31.12.2015 r

Powiat częstochowski: 6 464 w tym kobiet 3 199

Konieczpol 851
 Blachownia 608
 Kłomnice 570
 Poczesna 521
 Mykanów 520
 Konopiska 471
 Rędziny 410
 Mstów 360
 Lelów 358
 Dąbrowa Zielona 326
 Janów 324
 Kamienica Polska 248
 Kruszyna 210
 Olsztyn 297
 Przyrów 270
 Starcza 120

- Ludność w wieku produkcyjnym dla Gminy Blachownia wg. PUP Częstochowa wynosi **8.295**
- Stosunek % liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym tj. wskaźnik bezrobocia rejestrowanego wynosi **7,0**
- Liczba osób bezrobotnych przypadająca na każde 100 os. pracujących tj. wskaźnik obciążenia bezrobociem jest niski i wynosi **38**
- **Bardzo niski wskaźnik osób pracujących na 1000 mieszkańców**

Wskaźnik osób pracujących w Blachowni na 1000 mieszkańców wynosi 123 osoby, podczas gdy w województwie śląskim wynosi 253 a w Polsce 230.

- **Wysoki wskaźnik bezrobocia rejestrowanego**

Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego dla Gminy Blachownia wynosi 18,8%, dla kobiet wynosi on 20,2% a dla mężczyzn 17,6%. W województwie śląskim wskaźnik bezrobocia wynosi 9,6 a dla Polski 11,4

- **Niższy o 22,6% niż w województwie i Polsce poziom przeciętnego wynagrodzenia brutto**

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Blachownia wynosi 3.097,47 natomiast w województwie śląskim 4.101,00 a Polsce 4.404,00.

- **Wysoki wskaźnik (-509) osób wyjeżdżających za pracę**

Notuje się wysoki wskaźnik osób wyjeżdżających do pracy poza Blachownię – 986 os, 477 przyjeżdża do Blachowni do pracy. Zatem saldo miejsc pracy jest ujemne (-509) co stanowi 0,48% liczby osób przyjeżdżających za pracę.

Tabela nr 16 – Poddział zatrudnienia wg. sektorów gospodarczych

Sektor gospodarczy	%	w tym % Kobiet
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	43%	41,3%
przemysł i budownictwo	39,2 %	17,3 %
sektor usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja)	13,6%	10,5%
sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).	0,7%	1,2%

Opracowanie własne na podstawie danych BDL za 2014r. dla Gminy Blachownia

SEKTOR POZARZĄDOWY

Sektor obywatelski jest często postrzegany na poziomie lokalnym jako zgromadzenie osób drenujących budżet gmin, jako źródło problemów, w tym problemów finansowych samorządów terytorialnych, jako miejsce odbywania stażu. Organizacje pozarządowe są również postrzegane jako instytucje o roszczeniowym nastawieniu. Faktycznie sektor pozarządowy jest nośnikiem informacji o problemach, miejscem angażowania społeczności lokalnych. Dużym atutem sektora na tle innych sektorów (publicznego czy prywatnego) jest umiejętność motywowania ludzi/inspirowania (duża energia w działaniu).

Tabela nr 16 - Wykaz organizacji pozarządowych rejestrowych, zwykłych oraz inicjatyw lokalnych o charakterze nieformalnym w Gminie Blachownia

1.	Uczniowski Klub sportowy "ORLIK"	ul. Sienkiewicza 8; 42-290 Blachownia
2.	Klub Sportowy "POGOŃ"	ul. Sportowa 1; 42-290 Blachownia
3.	Międzyszkolny Klub Sportowy "DWÓJKA"	ul. Bankowa 13 42-290 Blachownia
4.	Stowarzyszenie Integracji Społecznej "Stowarzyszenie Abstynenckie "FAMILIA"	ul. Maja 42-290 Blachownia
5.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych "ACADEMIA"	ul. Częstochowska 71 42-290 Blachownia
6.	Towarzystwo Przyjaciół i Miłośników Blachowni	ul. Sienkiewicza 8 42-290 Blachownia

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia 2016-2030

7.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom "ALMA"	ul. Bankowa 13 42-290 Blachownia
8.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Cisie	ul. Cisiańska 46, Cisie 42-290 Blachownia
9.	Klub Sportowy "ORIENT"	Al. Pokoju 16/26 42-207 Częstochowa
10.	Uczniowski Klub Sportowy UKS "Gimnazjum"	ul. Bankowa 13 42-290 Blachownia
11.	Stowarzyszenie Promocji Sportu i Rekreacji im. Henryka Kawelczyka	ul. Miodowa 4A 42-290 Blachownia
12.	Harcerski Międzyszkolny Klub Żeglarski 39-er	ul. Sienkiewicza 19 42-290 Blachownia
13.	Stowarzyszenie LGD "Zielony Wierzchołek Śląska"	w Kłobucku ul. 3 Maja 51 42-100 Kłobuck
14.	Związek Harcerstwa Polskiego - Chorągiew Śląska "HUFIEC"	ul. Wilsona 34 42-201 Częstochowa
15.	Koło DART w Blachowni	-
16.	Koło Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych w Blachowni	-
17.	Koło Pszczelarzy w Blachowni	ul. Dąbrówka 75, Cisie 42-290 Blachownia
18.	Uniwersytet III Wieku w Blachowni	ul. Sienkiewicza 8 42-290 Blachownia
19.	Koło Gospodyń Wiejskich w Blachownia	Plac Wolności I, Plac Konstytucji 5/11 42-290 Blachownia
20.	Koło Gospodyń Wiejskich w Cisiu	ul. Nowiny 27, Cisie 42-290 Blachownia
21.	Koło Emerytów i Rencistów w Blachownia	Plac Wolności 2 42-290 Blachownia
22.	Koło Emerytów i Rencistów w Łojkach	Szkoła Podstawowa w Łojkach ul. Długa 48 42-290 Blachownia
23.	Rodzinny Ogród Działkowy STORCZYK	ul. Cmentarna 26 42-290 Blachowia
24.	Rodzinny Ogród Działkowy KROKUS	ul. Miodowa 8 42-290 Blachownia
25.	Rodzinny Ogród Działkowy ODLEWNIK	ul. Sienkiewicza 20a 42-290 Blachownia
26.	Rodzinny Ogród Działkowy WAWRZYNIK	ul. Ks. Kubowicza 10 42-290 Blachownia
27.	Stowarzyszenie Rozwoju Starej Gorzelni i Wielkiego Boru	ul. Wielkoborska 26 Stara Gorzelnia 42-290 Blachownia
28.	Stowarzyszenie "Nasz Dom"	ul. Sienkiewicza 6 42-290 Blachownia

29.	Ochotnicza Straż Pożarna w Blachowni	Plac Wolności 2, 42-290 Blachownia
30.	Ochotnicza Straż Pożarna w Cisiu	Cisie ul.Cisiańska 63, 42-290 Blachownia
31.	Fundacja Rozwoju Talentów	ul.Leśna 12
32.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Ziemi Łojkowskiej	Ul. Długa 48, 42-290 Łojki
33	Stowarzyszenie Wyrazów Razem	ul. Podmiejska 12 42-290 Wyrazów

Opracowanie : własne na podstawie danych z Gminy Blachownia

GOSPODRARKA

Tabela nr 18 – Tabela porównawcza sektora gospodarki

	Powiat częstochowski	Powiat kłobucki	Blachownia	Koniecpol	Kłobuck	Wręczy ca	Poczesna
łączna Liczba podmiotów	10.481	7.082	1.106	673	2.137	1373	1.104
Sektor prywatny	10.108	6.886	1.067	646	2.081	1351	1053
Liczba – sektor prywatny nowo-zarejestrowanych	1.050	697	105	83	201	159	119
Liczba wyrejestrowanych - sektor prywatny	850	598	111	74	207	131	89
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	772	829	837	684	1036	778	864
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	78	82	79	75	98	90	94
udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	8,1	8,5	8,6	11	9,8	9.5	8,1
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	2,94	2,73	1,9	3,61	3,47	1,89	1,67
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych	3,89	5,60	4,76	1,2	6,44	7,55	4,17

podmiotów ogółem							

Źródło: opracowanie własne ISWPL

Dane o liczbie podmiotów są ujmowane w tablicach wg sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) Jednostki wpisane (od 1999 - rejestr KRUPGN) w układzie sektorów (sektor publiczny, sektor prywatny) oraz w układzie sekcji Klasyfikacji Działalności: do 1999 roku: Europejskiej, od 2000 roku: Polskiej / w podziale na sektor publiczny i sektor prywatny/. Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. Dane dla miejscowości statystycznych z rejestru Regon podawane są wg: - adresu zamieszkania dla osób fizycznych z krajowym adresem zamieszkania, - adresu siedziby dla pozostałych jednostek tj. osób fizycznych z zagranicznym adresem zamieszkania, osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz jednostek lokalnych.

Tabela nr 19 – Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

	Jednostka miary	2014	2013
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON			
Podmioty wg sektorów własnościowych			
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	1106	1080
sektor publiczny - ogółem	-	39	38
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	-	15	15
sektor publiczny - spółki handlowe	-	1	1
sektor prywatny - ogółem	-	1067	1042
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	909	891
sektor prywatny - spółki handlowe	-	46	38
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	3	6
sektor prywatny - spółdzielnie	-	2	2
sektor prywatny - fundacje	-	2	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	21	21
Podmioty wg klas wielkości			
ogółem	-	1106	1115
0 - 9	-	1059	1067
10 - 49	-	43	44
50 - 249	-	4	4
0 - 249	-	1106	1115
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007			
ogółem	-	909	914
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wg sekcji PKD 2007			
ogółem			
ogółem	-	197	201
sektor publiczny			
ogółem	-	39	38
sektor prywatny			

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia 2016-2030

ogółem	-	158	163
Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej			
Spółdzielnie ogółem	-	2	2
Spółdzielnie w sekcji G	-	1	1
Spółdzielnie w sekcji L	-	1	1
Spółki handlowe ogółem	-	47	48
Spółki handlowe - z udziałem kapitału zagranicznego razem	-	3	4
Spółki handlowe - w sekcjach B,C,D,E	-	19	20
Spółki handlowe - w sekcji F	-	1	1
Spółki handlowe - w sekcji G	-	16	16
Spółki handlowe - akcyjne razem	-	1	1
Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością razem	-	39	40
Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem kapitału zagranicznego	-	3	4
Spółki cywilne ogółem	-	37	40
NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ			
Podmioty nowo zarejestrowane wg sektorów własnościowych			
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	105	113
sektor publiczny - ogółem	-	1	113
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	-	1	105
sektor prywatny - ogółem	-	104	5
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	96	1
sektor prywatny - spółki handlowe	-	4	-
sektor prywatny - fundacje	-	1	-
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ - WSKAŹNIKI			
Podmioty - wskaźniki			
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	837	843
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	-	79	85
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	84	73
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	-	84	84
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	133,3	133,3
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	-	69	69
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	11,0	10,9
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-	2	2
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys.	-	17	18

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia 2016-2030

nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	1	1
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	-	127	135
udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	10,0	8,6
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	1,90	0,88
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	4,76	7,08
Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym			
ogółem	-	1333,3	1332,6
0 - 9	-	1276,7	1275,2
10 - 49	-	51,8	52,6
50 - 249	-	4,8	4,8

Tabela nr 20 – Sklepy wg formy organizacyjnej w Gminie Blachownia

	Jednostka miary	2014	2013	2012
supermarkety	ob.	1	1	0
targowiska ogółem	ob.	1	1	1
targowiska z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	ob.	1	1	1
powierzchnia ogółem	m2	824	824	824
powierzchnia sprzedażowa targowisk	m2	824	824	824
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej ogółem	ob.	15	15	15
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej na targowiskach czynnych codziennie	ob.	10	10	10
roczne wpływy z opłaty targowej na targowiskach stałych i sezonowych ogółem	tys. zł	11,4	11,4	11,4

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

FINANSE GMINY BLACHOWNIA

Tabela nr 21 – Dochody Budżetu Gminy Blachownia

DOCHODY BUDŻETU GMINY Blachownia	Jedn. miary	2015	2014	2013	2012	2011
Dochody ogółem	zł	35 046 079,24	31 656 341,20	30 376 370,36	31 603 532,83	34 065 002,87
Dochody majątkowe	zł	2 272 423,08	735 586,39	1 413 559,20	1 009 403,5	1 689 181,49

Źródło: dane Gminy Blachownia

Tabela nr 22 – Dochody ogółem wg. klasyfikacji

Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej	Jedn. miary	2015	2014	2013	2012	2011
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	4 69,37	4 346,11	4 338,48	6 165,60	5 106,49
Dział 020 - Leśnictwo	zł	11 266,64	413,87	529,34	565,45	293,82
Dział 600 - Transport i łączność	zł	528 24,67	667 610,93	508 336,74	2 919 190,23	3 854 869,12
Dział 630 - Turystyka	zł	-	-	-	-	18 611,00
Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa	zł	2 456 101,23	2 369 712,91	2 343 997,46	2 959 849,41	2 345 847,04
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	643 285,36	122 942,65	148 520,29	144 823,97	449 122,53
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	84 995,90	66 491,11	6 054,66	2 325,00	22 581,68
Dział 752 – Obrona narodowa	zł	1 150,00	300,00	300,00	-	-
Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	189 267,97	-	-	-	200,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i	zł	14 171 934,07	14 293 286,45	12 880 269,08	12 936 646,41	12 353 759,36

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia 2016-2030

od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem						
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	9 859 889,60	8 657 768,42	9 312 904,37	8 281 814,64	8 599 961,73
Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	718916,20	698 286,88	593 077,45	317 473,08	571 465,15
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	2947,80	1 287,00	1 063,00	11 844,61	11 787,73
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	4 444 206,19	4 646 335,28	4 168 407,84	3 919 774,15	3 756 244,29
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	66 261,02	86 147,32	86 803,08	64 456,52	67 891,02
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	1 863 034,22	33 034,23	26 389,34	18 367,25	1 045 128,68
Dział 921 - Kultura fizyczna.....	zł	-	8 378,04	235 610,37	20 236,51	962 133,23

Źródło: dane Gminy Blachownia

Tabela nr 23 – Wydatki ogółem wg. klasyfikacji

Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej	Jed. miary	2015	2014	2013	2012	2011
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	6 95364	5 854,53	5 395,03	4926,69	3 614,29
Dział 600 - Transport i łączność	zł	2 057 847,33	2 723 996,95	1 907 155,67	4856421,30	6 298 567,42
Dział 630 - Turystyka	zł	-	-	-	-	30 642,99
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa		2 777 221,45	2 742 373,31	2 836 423,90	2 841 615,71	2 746 692,82
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	56 64782	20 944,47	22 684,98	43928,97	37 023,00
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	4 284 145,47	3 496 846,75	3 319 770,55	3034495,62	3 169 084,12
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	84 995,90	66 491,11	6 054,66	2325,00	22 581,68

Strategia Rozwoju Gminy Blachownia 2016-2030

Dział 752 - Obrona narodowa	zł	1 15,00				
			300,00	300,00	-	-
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	1 038 087,97				
			209 926,32	158 592,61	596184,41	265 149,07
Dział 756 - Wydatki związane z poborem dochodów.	zł	-				
			-	-	-	50 676,88
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	377 041,61				
			451 051,53	551 441,51	740065,05	645 530,46
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	-				
			-	30 675,65	-	-
Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	10 772 314,23				
			10 018 017,72	10 590 164,13	10 091 536,29	10 126 970,10
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	22 346,08				
			212 689,16	159 902,09	210186,12	201 324,19
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	6 247 898,62				
			6 192 076,42	5 834 512,99	5 414 980,68	5 238 816,41
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	7 18,00				
			4 841,00	514,00	3071,00	3 295,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	544 085,96				
			563 984,60	514,00	526 716,57	472 063,62
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	3 337 369,75				
			3 684 012,89	2 155 833,06	1 549 855,61	2 616 293,31
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	814 500,00				
			736 240,00	735 800,00	714000,00	1 114 873,40
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	711 891,90				
			507 908,96	681 614,01	1 345 950,43	2 497 926,92
		33 347 915,73	31 637 555,72	29 523 551,41	31 941 130,68	35 540 125,68

Źródło: dane Gminy Blachownia

Tabela nr 23 – Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	Jedn. miary	2015	2014	2013	2012	2011
dochody razem	zł	146 339,46	453 991,82	625 895,46	115 7942,07	612 093,70
środki z budż. państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie progr. i proj. realizowanych z udz. śr. z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	zł	2 68090	19 465,62	30053,64	30 953,55	46959,26
płatności w zakresie budżetu środków europejskich	zł	1 443 658,56	434 526,20	595841,82	1 126 988,52	565134,44

Źródło: dane Gminy Blachownia

ZARZĄDZANIE GMINĄ

W dniu 6 grudnia 2013 Zarządzeniem Burmistrza o nr 0050.185.2013 wprowadzono zmiany w regulaminie organizacyjnym Urzędu Gminy do wprowadzonego zarządzeniem Burmistrza Blachowni o nr 14/2010 z dnia 18.02.2010.

Obecnie schemat wygląda następująco:

KIEROWNICTWO URZĘDU GMINY – 3 etaty

Burmistrz

Sekretarz Gminy

Skarbnik Gminy

REFERAT ORGANIZACYJNY – Sekretarz Gminy

7,5 etatu

kierownik referatu – funkcje tę pełni Sekretarz Gminy

stanowisko ds. organizacji pracy sekretariatu i obsługi rady

stanowisko ds. obsługi sekretariatu i organizacji pozarządowych

informatyk

woźna

REFERAT FINANSOWY – 12 etatów

funkcje kierownika pełni Skarbnik Gminy

stanowisko ds. wynagrodzeń

stanowisko ds. księgowości budżetowej
stanowisko ds. księgowości budżetowej i opłat lokalnych
stanowisko ds. wymiaru księgowości budżetowej i opłat lokalnych
stanowisko ds. wymiaru podatku
stanowisko ds. księgowości podatkowej
stanowisko ds. obsługi kasowej
stanowisko ds. podatków od środków transportu
stanowisko ds. obsługi finansowo-księgowej jednostki oświaty

URZĄD STANU CYWILNEGO – 1,5 etatu

kierownik USC
zastępca kierownika USC

REFERAT SPRAW OBYWATELSKICH I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO – 5,5 etatu

kierownik referatu
stanowisko ds. ewidencji ludności
stanowisko ds. dowodów osobistych
stanowisko ds. obrony cywilnej, spraw obronnych i archiwum zakładowego
stanowisko ds. działalności gospodarczej

REFERAT INWESTYCJI I ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH – 4 etaty

kierownik referatu
stanowiska ds. utrzymania i budowy dróg i oświetlenia
stanowisko ds. inwestycji
stanowisko ds. zamówień publicznych

REFERAT GOSPODARKI KOMUNALNEJ, NIERUCHOMOŚCI I OCHRONY ŚRODOWISKA – 4 etaty

kierownik referatu
stanowisko ds. gospodarki przestrzennej
stanowisko ds. gospodarki mieszkaniowej i lokalnej
stanowisko ds. ochrony środowiska

RADCA PRAWNY – 1 etat

INSPEKTOR ds. OŚWIATY I WYCHOWANIA -1 etat

Rada Miejska Blachowni: 15 os.

Komisje:

Komisja Polityki Społecznej, Zdrowia, Oświaty, Kultury i Sportu, Promocji Gminy i Integracji Europejskiej – 8 osób
Komisja Budżetu, Infrastruktury, Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa – 13 osób
Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej w Blachowni – 8 osób

Tabela nr 25 – Analiza struktury Rady Gminy Blachownia

	Jednostka miary	2014
ORGANY GMINY		
Radni gminy wg płci		
ogółem	osoba	15
mężczyźni	osoba	10
kobiety	osoba	5
Radni gminy wg płci i wieku		
ogółem	osoba	15
30-39	osoba	4
40-59	osoba	9
40-49	osoba	7
50-59	osoba	2
60 lat i więcej	osoba	2
Radni gminy wg grup zawodów		
ogółem	osoba	15
przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	osoba	6
specjaliści	osoba	3
technicy i inny średni personel	osoba	3
pracownicy biurowi	osoba	1
pracownicy usług i sprzedawcy	osoba	1
pracownicy przy pracach prostych	osoba	1
Radni gminy wg poziomu wykształcenia		
ogółem	osoba	15
wyższe	osoba	7
średnie	osoba	6
zasadnicze zawodowe	osoba	2
Sołtysi		
sołtysi	osoba	6
sołtysi kobiety	osoba	2
sołtysi mężczyźni	osoba	4

Źródło: <http://stat.gov.pl/bdl>

Analiza SWOT

Najczęściej stosowaną metodą oceny sytuacji w kontekście wyzwań, możliwości i potencjalnych zagrożeń i obszarów do poprawy jest tzw. SWOT. Analiza SWOT na poziomie ogólnym jest procedurą analityczną pozwalającą na gromadzenie i porządkowanie danych oraz przejrzystą ich prezentację.

Istotą analizy jest identyfikacja czynników które mogą wpływać na funkcjonowanie gminy oraz posegregowanie ich na cztery grupy:

- **mocne strony - S (Strengths)** - mocna strona to czynnik wewnętrzny (cecha obiektu), czyli to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **słabe strony - W (Weaknesses)** - słaba strona to czynnik wewnętrzny (cecha obiektu), czyli to co stanowi słabość, barierę, wadę obiektu,
- **szanse - O (Opportunities)** - szansa to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **zagrożenia - T (Threats)** - zagrożenie to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to co stwarza dla obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Wskazanie najlepszego rozwiązania, kierunku działań do osiągnięcia celów obiektu przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron.⁷

Analiza SWOT została wykonana na podstawie danych statystycznych oraz badania ankietowego przeprowadzonego w Gminie Blachownia w okresie sierpień – październik 2015 zaprezentowanych w Rozdziale Diagnoza stanu – analiza statystyczna Gminy Blachownia niniejszej strategii.

W ramach analizy SWOT skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów, przyjmując z definicji zewnętrzne ograniczenia związane obowiązującym w Polsce systemem legislacyjnym, poziomem rozwoju gospodarczego czy też

---

⁷ <http://analiza-swot.pl/>

stanem finansów publicznych. Analizie poddano siedem najważniejszych obszarów działalności gminy :⁸

- 1. Potencjał turystyczny;**
- 1. Potencjał gospodarczy;**
- 2. Kapitał ludzki;**
- 1. Jakość życia;**
- 3. Komunikacja, położenie;**
- 4. Atrakcyjność przyrodnicza;**
- 5. Zarządzanie rozwojem.**

Wstępnie przygotowana analiza SWOT została zaprezentowana mieszkańcom i liderom społecznym na konsultacjach, które odbyły się w siedzibie Urzędu Gminy Blachownia. Ponadto analiza SWOT (wraz z proponowanymi celami głównymi oraz zadaniami) była dostępna na stronie internetowej gminy www.blachownia.pl/strategia , gdzie każdy z mieszkańców miał możliwość wyrazić swoją opinię. W wyniku konsultacji potwierdzone zostały następujące kwestie:

---

⁸ Projekt „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne” o numerze POKL.05.02.01-00-025/12, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Priorytet V – Dobre rządzenie.

Priorytetowym zadaniem dla Gminy Blachownia powinno być ZREWITALIZOWANIE ZBIORNIKA,

Szansą dla gminy jest rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych na bazie dostępnych i nowo wybudowanych zasobów przestrzennych, przyrodniczych, krajobrazowych - atrakcyjne walory gminy sprzyjają rozwojowi funkcji turystyki,

Jakość i ilość infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej jest niezadowalająca,

Konieczne jest poprawienie jakości infrastruktury sportowej bądź wybudowanie nowej np. pełnowymiarowego boiska,

Brak jest spójnej promocji gminy na zewnątrz skierowanej do turystów oraz potencjalnych inwestorów gospodarczych,

Istnieje konieczność podjęcia działań w celu maksymalnego wykorzystania szansy jaką niesie budowa Autostrady A1,

Brak systemu wsparcia dla poszczególnych grup kategoryalnych: niepełnosprawni, rodzin, organizacje pozarządowe, seniorzy.

Ponadto na konsultacjach społecznych mieszkańcy zwrócili uwagę na następujące zagadnienia, które nie były ujęte w prezentowanej analizie SWOT:

Obszar 1: TURYSTYKA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Blachownia	
• Zbiornik wodny – 44,44 ha • Tradycje handlu sięgające średniowiecza; • Bogactwo dziedzictwa kulturowego, zabytki na terenie gminy, w tym historia i tradycja regionu, silna tożsamość lokalna, • Wysoka gęstość zalesienia - zasoby przyrodnicze • Bogata historia (kuźnia, kopalnie) • Posiadanie obiektów sportowych i rekreacyjnych • Niski poziom urbanizacji • Ścieżki rowerowe i dukty piesze • Estetyka i dobry wygląd miasta	• Zły stan zbiornika wodnego • Zły stan infrastruktury okołoturystycznej • Brak miejsc agroturystycznych, posiadających ciekawą, zindywidualizowaną ofertę • Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych na terenie gminy. • Zły stan techniczny oznakowania szlaków turystycznych w miejscowościach, brak informacji, strzałek o szlakach pieszych i rowerowych; • Słabo rozwinięta oferta gastronomiczna na terenie Gminy Blachownia; • Słaba promocja turystyczna gminy; • Brak lub niedostateczna współpraca pomiędzy sąsiednimi gminami w zakresie rozwoju turystyki; • Mała intensywność ruchu turystycznego; • Niska estetyka zieleni miejskiej • Mało rozwinięta infrastruktura szlaków pieszych • Brak oferty skoncentrowanej na kategorialnym kliencie oferty turystycznej • Brak obiektów rekreacyjnych • Brak infrastruktury terenów rekreacyjnych

Szanse	Zagrożenia
• Stworzenie oryginalnego produktu przeciągającego turystów • Możliwości pozyskania środków UE • Budowa sieci okołoturystycznej i gastronomicznej • Utworzenie pola namiotowego • Utworzenie miejsc noclegowych • Staw – rewitalizacja, oczyszczanie • Rozbudowa ścieżek rowerowych (są ale za mało) wraz z ich właściwym oznakowaniem • Zwiększenie promocji Gminy w zakresie turystyki i możliwości wykorzystania wolnego czasu	• Brak finansowych możliwości oczyszczenia zbiornika ze środków własnych

Obszar 2: Komunikacja i położenie	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dogodne położenie • Dobra komunikacja z Częstochową • Bliskość dużego miasta - Częstochowy • Blachownia ma bardzo korzystne położenie komunikacyjne, przez Gminę przebiega droga krajowa 46 łącząca Kłodzko, Opole, Lubliniec, Częstochowę i Szczekociny oraz trzy drogi wojewódzkie 492 - Ważne Młyny do Blachowni i 904 rozpoczynająca się w Blachowni i kończąca we wsi Kolonia Poczesna, 494 (DW494) - droga wojewódzka długości 69 km łącząca Częstochowę z drogą krajową 45 w Bierdzanach. Droga jest ważnym szlakiem komunikacyjnym łączącym północną część województwa śląskiego i Opolszczyznę • Przez Blachownię przebiegać będzie autostrada A1, zostanie tu wybudowany węzeł łączący autostradę z drogą krajową 46. • Bliskość większych ośrodków miejskich i aglomeracji - rynek pracy, możliwość kształcenia, usługi publiczne wysokiej jakości (Częstochowa, Opole, aglomeracja śląska)	• Hałas spowodowany ruchem pociągów i drogowym uciążliwy w szczególności dla mieszkańców Wyrazowa i Blachowni, mieszkających przy trasie • Niski stan techniczny infrastruktury drogowej na terenie gminy (drogi wąskie i o złej nawierzchni); • Brak wewnątrzgminnego transportu publicznego; • Słabo rozwinięta infrastruktura teleinformatyczna (słaby zasięg sieci komórkowej, utrudniony dostęp do Internetu) • Niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej • Niewystarczająca ilość chodników wzdłuż dróg wszystkich kategorii • Niewystarczające skomunikowanie wewnątrz Gminny (pomiędzy sołectwami)

Szanse	Zagrożenia
Budowa autostrady	- Autostrada, ul. Podmiejska nie jest przystosowana dużego natężenia ruchu lokalnego, który będzie odbywał się w kierunku DK 46 - W przypadku zwiększonego ruchu niewystarczająca liczba miejsc parkingowych
Obszar 1: Gospodarka	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- Dobre położenie komunikacyjne Gminy, mogące przyciągnąć potencjalnych inwestorów - Ceny gruntów pod inwestycje są znacznie niższe niż w samym Mieście Częstochowa - Miejski rynek targowy - Tradycje handlowe gminy – skrzyżowanie szlaków komunikacyjnych	- Brak inwestorów - Brak dużych podmiotów gospodarczych (generujących znaczące wpływy do budżetu gminy); - Brak promocji gospodarczej - Brak podmiotu wspierającego rozwój przedsiębiorczości i turystyki - Brak scalonych terenów inwestycyjnych
Szanse	Zagrożenia
- Wsparcie małych lokalnych przedsiębiorców - Pozyskanie inwestorów - Pozyskanie środków unijnych - Ulgi podatkowe, dla tworzących miejsca pracy	- Wysokie koszty utrzymania pracownika - Emigracja zagraniczna - Migracja wykwalifikowanej kadry

Obszar 1: Kapitał ludzki	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Aktywni mieszkańcy, angażujący się w działania społeczne, jak np. tworzenie grup nieformalnych, działalność NGO, • Ciekawi ludzie • Wolontariusze • Ludzie otwarci na wspólne działania • Młodzieżowa Rada Gminy • Rada sportu • Uniwersytet III wieku (ok.120 os) , Koło Emerytów i Rencistów (ok. 100 os) skupiające osoby w wieku senioralnym • Koła Gospodyń Wiejskich • Ochotnicze Straże Pożarne znane w regionie, skupiające lokalnych młodych liderów	• Wysokie ukryte bezrobocie, szczególnie na terenach wiejskich gminy. • Wielu specjalistów pracujących poza obszarem Gminy • Niskie poczucie odpowiedzialności mieszkańców za sprawy gminy • Skłócone społeczeństwo • Podziały wśród społeczeństwa • Postawa roszczeniowa części społeczeństwa • Brak oferty wspierającej osoby w wieku senioralnym • Niska aktywność mieszkańców podczas spotkań sołeckich
Szanse	Zagrożenia
	• Wyludnienie • Starzejące się społeczeństwo • Ubóstwo • Niska liczba urodzeń • Emigracja za pracą ludzi młodych

Obszar 1: Jakość życia	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Place zabaw i siłownie zewnętrzne • Szpital • Lodowisko • Dobra sieć sklepów • Dostęp do przedszkoli • Zadowalająca jakość edukacji • Wysoki poziom zabezpieczenia pożarowego; • Wysoka aktywność społeczna w zakresie sportu i rekreacji, duża liczba klubów sportowych; • Dostępność do usług ochrony zdrowia POZ • Zadowalająca pod względem jakości i dostępności infrastrukturalna baza oświatowa w poszczególnych miejscowościach gminy • Dom Pomocy Społecznej działający na terenie gminy; • Duża ilość Rodzinnych Ogrodów Działkowych (ROD)	• Niska aktywność mieszkańców na spotkaniach sołeckich • Mało miejsc rozrywki i wspólnych spotkań w szczególności na terenie sołectw • Niewystarczający dostęp do internetu • Niewystarczająca oferta kulturalna • Zbyt mała ilość imprez dla mieszkańców • Brak żłobków • Brak basenu • Hałas z toru kartingowego • Nierozwinięta infrastruktura i rekreacyjna na terenie gminy w zakresie oferty wolnego czasu; • Pogłębiające się problemy społeczne, związane z korzystaniem z pomocy społecznej (wysoki odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz wysoki odsetek dzieci lat 17, których rodzice otrzymują zasiłek rodzinny) • Częściowo zdegradowana baza lokalowa przedszkoli i szkół gminnych na terenie Gminy Blachownia • Niski odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i

	kanalizacyjnej
Szanse	Zagrożenia
Doprowadzona instalacja gazowa;	- Wysokie ukryte bezrobocie, szczególnie na terenach wiejskich gminy. - Niskie nakłady na modernizację infrastruktury i doposażenie instytucji kultury w stosunku do istniejących potrzeb; - Brak podłączenia gazowego w gminie - Brak perspektyw dla ludzi młodych

Atrakcyjność przyrodnicza	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- Bogactwo walorów krajobrazowo przyrodniczych: lasy, różnorodność zbiorowisk roślinnych oraz bogactwo fauny - NATURA 2000 - Urozmaicona struktura geomorfologiczna terenu. - Obfite łowiska wędkarskie zbiorniki wodne w Gminie Blachownia i rozwinięte wędkarstwo - Ekologia	- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy. - Brak potwierdzonych informacji (wiedzy) w zakresie składu źródeł mineralnych i możliwości wykorzystywania wód. - Niewystarczająca ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zanieczyszczenia zbiorników wodnych oraz cieków wodnych

Szanse	Zagrożenia
• Propagowanie działań edukacji ekologicznej • Rozbudowa sieci gazociągowej oraz propagowanie odnawialnych źródeł energii • Likwidacja potencjalnych zagrożeń zanieczyszczeń (oczyszczalnia w Herbach)	• Lokalizacja przedsięwzięć negatywnie wpływających na środowisko; • Brak uregulowań prawnych – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego • Zabudowa mieszkalna wzdłuż rzek Aleksandryjki i Stradomki

Zarządzanie Gminą i rozwój lokalny	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Zmniejszenie biurokracji • Współpraca z organizacjami pozarządowymi • Zbudowanie spójnej koncepcji rozwoju • Kapitał społeczny - duża liczba organizacji pozarządowych, w tym organizacji pożytku publicznego wysokie zdolności absorpcji środków zewnętrznych przez sektor pozarządowy; • Niewystarczająca baza lokalowa dla instytucji publicznych, m.in. dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. • System komunikacji społecznej, funkcjonujący w Gminie - strona internetowa blachownia.pl • Współpraca z Zakładem Karnym w Herbach w ramach skierowania osadzonych do prac na terenie gminy	• Niski udział środków unijnych w wydatkach inwestycyjnych • Niski poziom współpracy podmiotów na terenie gminy (instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, mieszkańcy) • Niska dynamika promocyjna Gminy Blachownia przy współpracy np. LGD • Brak miejsc spotkań społeczności lokalnej w niektórych miejscowościach, • Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Szanse	Zagrożenia
• Zaangażowanie obywatelskie w sprawy lokalne - poprzez udział w wyborach samorządowych, • Współpraca władz lokalnych z pozostałymi szczeblami samorządu w realizacji działań związanych z infrastrukturą komunikacyjną; • Promocja Gminy na szeroką skalę regionalną i ogólnopolską • Zwiększenie zaangażowania w sprawy gminy	

Wizja i misja rozwoju Gminy Blachownia

Wizja rozwoju Gminy została oparta na przeprowadzonej analizie SWOT i diagnozie jej potencjału, wskazuje na stan do jakiego w okresie trwania strategii będzie dążyć samorząd lokalny wraz z zaangażowaną społecznością lokalną. Przedstawione szanse i mocne strony Gminy Blachownia stanowią wyzwanie i wyznaczają kierunki działań w oparciu o założone cele.

WIZJA ROZWOJU „GMINA BLACHOWNIA 2030"

W 2030 roku Gmina Blachownia rozwija się gospodarczo i turystycznie. Wykorzystując unikatową florę i faunę oraz niepowtarzalne uwarunkowania historyczno-kulturowe zachęca turystów do korzystania z bogatej oferty rekreacyjno-wypoczynkowej.

Dzięki atrakcyjnej lokalizacji w Gminie Blachownia gospodarka lokalna przyciąga inwestorów, tym samym rozwija się dynamicznie tworząc miejsca pracy.

Bliskość aglomeracji miejskiej – Częstochowy, Opola i Gliwic, Śląska, lokalne miejsca pracy oraz partnerska współpraca samorządu, biznesu i sektora pozarządowego sprawia, że Blachownia jest miejscem atrakcyjnym i przyjaznym do życia.

Misja Gminy Blachownia wskazuje na główny cel jej rozwoju. Wyznacza zadania przedstawicielom samorządu gminnego realizowanych na rzecz zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty lokalnej. Wyznaczenie misji jest początkiem inkubacji działań i przedsięwzięć ujętych w dokumencie Strategia Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030. Działania i przedsięwzięcia realizowane są nie tylko przez władze samorządowe, ale przede wszystkim przez lokalnych interesariuszy tj. przedsiębiorców, sektor pozarządowy, lokalne instytucje, społeczność lokalną i ponadlokalną. Misja rozwoju Gminy Blachownia nawiązuje do dokumentów strategicznych o charakterze regionalnym.

MISJA ROZWOJU GMINY BLACHOWNIA

Misją Gminy Blachownia jest ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ prowadzący do poprawy poziomu życia lokalnej społeczności . Obejmuje wzrost: atrakcyjności inwestycyjnej, jakości usług publicznych, bezpieczeństwa, jakości i dostępu do edukacji formalnej i pozaformalnej, oferty turystyczno-rekreacyjnej oraz atrakcyjności oferty wolnego czasu.

Plan operacyjny Strategii

Podział poszczególnych obszarów został zaczerpnięty jak dobra praktyka zrealizowana w ramach projektu „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne” o numerze POKL.05.02.01-00-025/12, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Priorytet V – Dobre rządzenie.

Wskazano 4 obszary operacyjne Strategii, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

OBSZAR 1. GOSPODARKA I EDUKACJA

OBSZAR 2. DZIEDZICTWO, TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO

OBSZAR 3. JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

OBSZAR 4. ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY

W każdym z czterech obszarów zbudowano własny, indywidualny cel główny, z którego wynikają cele szczegółowe, kierunki działań i przedsięwzięć. Wyznaczone obszary operacyjne bezpośrednio odnoszą się do misji i wizji jaka została wpisana do Strategii Rozwoju Gminy Blachownia. Cele opisane w obszarach operacyjnych w Strategii spełniają fundamentalne zasady wyznaczania celów metodą S.M.A.R.T. Jest to akronim słów pochodzących z języka angielskiego: *Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bound*. Zgodnie z tą koncepcją cel powinien być:⁹

- **Szczegółowy** – zawierający konkretny przekaz;
- **Mierzalny** – aby można było go zmierzyć, czyli liczbowo wyrazić jego realizację;
- **Atrakcyjny** – aby nie był nudny oraz wzbudzał ciekawość i chęć do działania;
- **Realistyczny** – aby był możliwy do osiągnięcia
- **Terminowy** – aby był określony czasowo
-

⁹

<https://pl.wikipedia.org/wiki/S.M.A.R.T.>

OBSZAR I: GOSPODARKA I EDUKACJA

Cel główny:

Dynamicznie rozwijająca się gospodarka lokalna tworząca stabilne miejsca pracy, oparta na wysokiej jakości poziomie edukacji

Proces inwestycyjny nie jest procesem szybkim ani częstym dlatego też dla niniejszego celu zdefiniowano atrakcyjność inwestycyjną jako zdolność do skłaniania inwestorów do wyboru gminy Blachownia jako miejsca lokalizacji inwestycji, natomiast potencjał inwestycyjny rozumiany jest jako teoretyczna zdolność do pozyskiwania inwestycji, wynikającą łącznie z uwarunkowań i zasobów lokalnych stanowiących czynniki atrakcyjności inwestycyjnej. Kluczowym czynnikiem pozwalającym na budowanie potencjału inwestycyjnego, oprócz oczywiście infrastruktury, jest rozwijanie instytucji otoczenia biznesu. Takie podmioty przynoszą wiele korzyści ponieważ wspierają rozwój firm i umożliwiają nawiązywanie współpracy z innymi podmiotami, w tym uczelniami, wspierają rozwój sektora małych i średnich firm, kreują charakter gospodarki lokalnej w sposób pożądaný przez samorząd, usprawniają procesy administracyjne i inwestycyjne, dzięki wymianie informacji budują potencjał innowacyjny.

Cel szczegółowy I.1 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Blachownia

Działania:

- Podjęcie działań zmierzających w kierunku scalenia gruntów i przeznaczenia ich na cele inwestycyjne,
- Przygotowanie terenów pod inwestycje,
- Opracowanie mapy obszarów inwestycyjnych w Gminie,
- Stworzenie oferty atrakcyjności gospodarczo-inwestycyjnej w Gminie Blachownia,
- Opracowanie obszarów przeznaczenia gospodarczo-inwestycyjnego wokół budowanej Autostardy A-1,
- Realizowanie procedur administracyjnych w sposób szybki i przystępny.

Wskaźniki:

- ilość inwestycji,
- wartość inwestycji,
- ilość nowo utworzonych miejsc pracy.
- liczba przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców,
- struktura podmiotów gospodarczych według form prawnych,
- liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców.

Cel szczegółowy I.2 Kreowanie warunków społeczno-gospodarczych niezbędnych do tworzenia miejsc pracy

Działania:

- Opracowanie programu rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Blachownia,
- Wprowadzenie systemu zachęt dla podmiotów tworzących miejsca pracy,
- Promowanie metod aktywnego poruszania się po rynku pracy,
- Stworzenie warunków i możliwości do podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych,
- Wykreowanie form instytucjonalnego wsparcia biznesu, utworzenie miejsca wspierającego biznes.

Wskaźniki:

- 1 program rozwoju przedsiębiorczości,
- Ilość zachęt dla podmiotów tworzących miejsca pracy,
- ilość programów propagujących aktywne poruszanie się po rynku pracy,
- ilość projektów realizowanych w zakresie aktywizacji zawodowej, itp.

Cel szczegółowy I.3 Wzmocnienie jakości i dostępności do edukacji

Działania:

- Wzmacnianie potencjału placówek oświatowych na terenie Gminy,
- Wdrażanie innowacyjnych programów nauczania opartych o kluczowe kompetencje oraz na indywidualnym rozwoju ucznia,
- Wzbogacenie oferty kształcenia nieformalnego.

Wskaźniki:

- Wartość zakupionego wyposażenia i zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej,
- Ilość programów wdrażanych programów edukacyjnych,
- Ilość godzin zajęć wyrównawczych i dodatkowych,
- Ilość kół zainteresowań.

OBSZAR II: DZIEDZICTWO, TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA WOLNEGO CZASU

Cel główny:

Wykorzystanie unikatowych zasobów i walorów przyrodniczych oraz uwarunkowań historyczno-kulturowych do zbudowania i wypromowania oferty turystyczno - rekreacyjnej i oferty wolnego czasu w Gminie Blachownia

Kształtowanie przestrzeni czasu wolnego w gminie wiąże się z szerokim wykorzystaniem wiedzy, możliwości i potencjału z obszaru: historii, tradycji, krajobrazu, usytuowania, kultury i sportu. Przestrzeń czasu wolnego została potraktowana jako integralna część budowania oferty turystyczno-rekreacyjnej. Oferta wolnego czasu jest integralną częścią przestrzeni życia człowieka czyli czas wolny przeznaczony na działania nieobowiązkowe, regenerujące organizm ludzki, związane z zaspokojeniem potrzeb człowieka. Zadaniem władz gminnych jest podejmowanie działań na rzecz kształtowania wszystkich elementów przestrzeni życia mieszkańców, z przestrzenią czasu wolnego włącznie. Czas wolny można przeznaczyć na: wypoczynek bierny lub aktywny, wypoczynek czynny sportowy/rekreacyjny, wypoczynek poznawczy. Bardzo istotnym czynnikiem w kształtowaniu jakości i życia publicznego ale też oferty turystyczno-rekreacyjnej jest wartość dziedzictwa historyczno-kulturowego wynikającego między innymi z roli, jaką odegrało ono i nadal odgrywa w kształtowaniu się wspólnoty ludzi zamieszkujących Gminę. Z tego powodu zasługuje ono na uwagę, docenienie i otoczenie ochroną. Lokalny potencjał tkwi w tym, co odziedziczone po przodkach i może być wykorzystywany w sposób przynoszący wymierne korzyści, także ekonomiczne.

Cel szczegółowy II.1 Ochrona walorów krajobrazowo – przyrodniczych

Działania:

- Podjęcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i renaturalizacyjnych fauny i flory,
- Wdrożenie programu ograniczającego zanieczyszczenie środowiska,
- Wdrożenie Programu Ochrony Środowiska,
- Opracowanie niezbędnej dokumentacji związanej z lokalizacją przedsięwzięć wpływających na środowisko.
- Promocja odnawialnych źródeł energii.

Wskaźniki:

- Ilość projektów,
- Program ograniczający zanieczyszczenie środowiska,
- Liczba akcji ekologicznych.

Cel szczegółowy II.2 Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego

Działania:

- Budowa bazy gastronomiczno noclegowej,
- Przebudowa i doposażenie istniejącej infrastruktury rekreacyjno-sportowej,
- Rewitalizacja zbiornika wodnego,
- Budowa ścieżek rowerowych i modernizacja pieszych szlaków turystycznych.

Wskaźniki:

- Ilość miejsc noclegowych,
- Wartość prac modernizacyjnych,
- Ilość i wartość doposażenie infrastruktury,
- Ilość działań mających celu rewitalizację zbiornika,
- Długość ścieżek rowerowych i pieszych szlaków turystycznych.

Cel szczegółowy II.3 Budowa oferty turystycznej , kulturalnej, sportowej i wolnego czasu

Działania:

- Partycypacyjne wypracowanie produktu turystycznego Gminy Blachownia,
- Opracowanie kalendarza Imprez Gminnych,
- Organizacja zawodów sportowych na poziomie lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim oraz międzynarodowym,
- Wzmocnienie oferty w zakresie aktywnych form spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb grup kategorialnych,
- Utworzenie punktu informacji turystycznej.

Wskaźniki:

- Produkt turystyczny,
- Gminny kalendarz imprez,
- Liczba zawodów sportowych,
- Liczba ofert aktywnego spędzania czasu wolnego,
- Punkt informacji turystycznej.

Cel szczegółowy II.4 Promocja unikatowych zasobów i walorów przyrodniczych oraz uwarunkowań historyczno-kulturowych, oferty turystycznej i wolnego czasu

Działania:

- Zawiązanie współpracy partnerskiej na poziomie gmin ościennych i regionu celem zbudowania spójnej oferty turystycznej,
- Postawienie tablic informacyjno-promocyjnych nt. miejsc atrakcji turystycznej,
- Utworzenie portalu internetowego promującego turystykę i walory Gminy oraz ofertę wolnego czasu,
- Utworzenie Izby Pamięci historyczno-kulturalnej.
- Rozwój i modernizacja terenów zielonych Gminy w tym ROD

Wskaźniki:

- Ilość porozumień partnerskich dotyczących współpracy w zakresie ofert turystycznej,
- Ilość tablic informujących o atrakcjach
- Liczba miejsc / izb pamięci

- Liczba inicjatyw w zakresie terenów zielonych i powierzchnia zmodernizowanych terenów

OBSZAR III: JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCOW

**Cel główny: Wzrost jakości życia społeczności lokalnej
poprzez podniesienie poziomu usług publicznych**

Wysoka jakość życia winna być uznawana za nadrzędny cel rozwoju na szczeblu lokalnym, jest ona ostatecznym efektem działań podejmowanych przez władze samorządowe. Władze samorządowe chcąc mieć wpływ na wzrost jakości życia mieszkańców dbają o to by jakość życia wszystkich interesariuszy lokalnych ciągle się poprawiała. Pierwszym z aspektów to zadowolenie z życia w danej miejscowości/gminie. W jej ramach ujmowane są m.in. zagadnienia związane z czystością środowiska, dostępem i jakością funkcjonowania służby zdrowia, bezpieczeństwem publicznym. W drugim z aspektów mamy do czynienia z relacją ze wspólnotą lokalną i innymi grupami społecznymi. Obejmuje ona m.in. takie aspekty jak relacje z sąsiadami oraz z rodziną. Trzeci aspekt jakości życia koncentruje się na indywidualnych potrzebach badanego mieszkańca. Składają się na nią zagadnienia związane np. z tym, czy dana osoba czuje się szczęśliwa, czy uważa się za osobę zdrową.

Cel szczegółowy III.1 Rozwój infrastruktury komunalnej i drogowej

Działania:

- Budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej, gazyfikacyjnej, wodociągowej,
- Budowa odwodnień,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Melioracja rowów,
- Budowa, remont i modernizacja infrastruktury drogowej,
- Modernizacja oświetlenia energetycznego.

Wskaźniki:

- długość sieci kanalizacyjnej,
- długość sieci gazyfikacyjnej, wodociągowej;

- długość odwodnień,
- liczba przydomowych oczyszczalni ścieków,
- długość wybudowanej, zmodernizowanej i wyremontowanej infrastruktury drogowej,
- liczba zmodernizowanego oświetlenia.

Cel szczegółowy III.2 Zbudowanie spójnego systemu komunikacyjnego Gminy

Działania:

- Zwiększenie dostępności komunikacji publicznej,
- Opracowanie i wdrożenie harmonogramu dostępności komunikacyjnej opartej na potrzebach społeczności lokalnej,
- Podniesienie standardu technicznego transportu publicznego,
- Powstanie centralnego węzła przesiadkowego.

Wskaźniki:

- Liczba udogodnień,
- Harmonogram dostępności komunikacyjnej,
- Wymogi względem standardu transportu publicznego,
- Liczba nowych przystanków,
- 1 węzeł przesiadkowy.

Cel szczegółowy III.3 Wzmocnienie systemu bezpieczeństwa publicznego

Działania:

- Wzmocnienie monitoringu w szczególności w miejscach wandalizmu i chuligaństwa,
- Wzmocnienie systemu ochrony społeczności lokalnej przez zagrożeniami naturalnymi (kataklizmy, klęski żywiołowe),
- Ochrona mienia i przestrzeni gminnej.

Wskaźniki:

- Liczba zamontowanych kamer monitoringowych,
- System ostrzegawczy,

Cel szczegółowy III.4 Wzmocnienie systemu opieki społecznej i zdrowotnej

Działania:

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup defaworyzowanych poprzez realizację programów aktywizujących i profilaktycznych,
- Zwiększenie dostępu do usług opieki zdrowotnej w tym w szczególności specjalistycznej i rehabilitacyjnej,
- Wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.

Wskaźniki:

- Liczba projektów realizowanych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- Liczba usług specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- Liczba programów profilaktycznych.

OBSZAR IV – ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY

Cel główny: zwiększenie jakości partycypacyjnego zarządzania Gminą poprzez wdrożenie zasady empowermentu

Cel szczegółowy IV.1 Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych

Działania:

- Utworzenie Centrum Usług Społecznych
- Wprowadzenie planu systematycznego kształcenia dla kadr JST
- Wprowadzenie e-administracji

Wskaźniki:

- Liczba osób korzystających z CUS
- Liczba CUS
- Liczba szkoleń w których uczestniczyła kadra JST
- Liczba świadczonych e usług administracyjnych

Cel Szczegółowy IV.2 Aktywne społeczności lokalne – rozwój sołectw

Działania:

- Inicjatywy sołeckie

- Aktywizacja terytorialna małych społeczności lokalnych
- Wzmacnianie kompetencji wśród liderów sołeckich
- Programy rozwoju sołectw

Wskaźniki:

- Liczba inicjatyw sołeckich
- Liczba osób zaangażowanych w inicjatywy sołeckie
- Liczba warsztatów/spotkań wzmacniających kompetencje sołeckie
- Liczba opracowanych programów rozwojowych

Cel szczegółowy IV.3 Budowanie społeczeństwa obywatelskiego

Działania:

- Wypracowanie planu komunikacji ze społeczeństwem
- Powołanie Rady Pożytku Publicznego
- Opracowanie Strategii Polityki Senioralnej w Gminie Blachownia
- Organizacja Forum dla organizacji pozarządowych
- Wspieranie młodzieżowych inicjatyw społecznych
- Uruchomienie programu „Mini grantów dla aktywnych”
- Budżet obywatelski
- Inicjatywy Lokalne
- Wprowadzenie Modelu konsultacji społecznych opartego na metodach aktywnych

Wskaźniki:

- Plan komunikacji
- Liczba Forum ngo
- Liczba inicjatyw społecznych zrealizowanych przez młodzież
- Liczba przyznanych mikro grantów dla aktywnych
- Liczba wniosków wpływających do Budżetu obywatelskiego

- Liczba wniosków wpływających do inicjatywy lokalnej
- Modelu konsultacji społecznych opartego na metodach aktywnych
- 1 Rada Pożytku Publicznego

System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju

Zbudowanie spójnego systemu monitorowania realizacji strategii, jej ewaluacji i sposobu aktualizacji jest niezwykle ważne w aspekcie zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. Dynamika zmian może okazać się na tyle duża, iż zaplanowany okres do 2030 będzie wymagał istotnych przemodelowań na etapie celu ogólnego a w szczególności celów szczegółowych.

Na dzień sporządzania strategii tj. grudzień 2015 w Gminie Blachownia nie funkcjonował dokument o charakterze strategicznym, a mając na względzie fakt, iż władze Gminy Blachownia zdecydowały się sporządzić również dokument Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Blachownia niezbędnym staje się zbudowanie całego systemu wdrażania dokumentów strategicznych od samego początku.

Organizacja – zaproponowany cel ogólny jak i cele szczegółowe w dużej mierze w swojej realizacji obejmują nie tylko władzę samorządową, ale także jednostki organizacyjne oraz jednostki, w których Gmina Blachownia jest udziałowcem. Drugim realizatorem strategii są pozostali interesariusze tj. organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, mieszkańcy oraz pozostali zainteresowani partnerzy społeczni.

Podstawową zasadą wdrażania strategii jest realizacja zasady współpracy oraz empowerment czyli procesu angażowania interesariuszy, a w szczególności mieszkańców w proces podejmowania decyzji dotyczących gminy oraz umożliwienie im brania odpowiedzialności za swoje działania, co bezpośrednio przekłada się na wzrost świadomości co do kosztów wykonania poszczególnych przedsięwzięć, zwiększa poczucie przynależności do wspólnoty samorządowej, a także przynosi poprawę relacji we wspólnocie. Poczucie wśród mieszkańców, iż posiadają realną władzę decyzyjną sprawia, że czują się

pełnoprawnymi i decyzyjnymi obywatelami. Wspólne działanie powinno również wywołać efekt synergii.

Synergiczność działań, 2+2=5

tj. wspólne działanie dające większe, lepsze efekty, działania uzupełniają się poprzez kooperację (współpracę) i synchronizację. Efekt zorganizowanej pracy zespołowej, który jest wyższy niż suma efektów działań indywidualnych. W wyniku synergii powstaje efekt organizacyjny będący przeciętną nadwyżką korzyści przypadającą na członka zespołu współdziałającego z pozostałymi osobami, w porównaniu z korzyścią możliwą do osiągnięcia w działaniu indywidualnym.

Realizację Strategii Rozwoju Gminy Blachownia powierza się władzy samorządowej jaką jest Rada Miejska i Burmistrz. Dla celów wdrożeniowych w ramach schematu organizacyjnego Gminy zostanie powołane - Centrum Wdrażania Strategii (CWS). Zakłada się, że w jego składzie znajdą się: Burmistrz Blachowni, sekretarz gminy oraz kierownicy zespołów, funkcjonujących w Urzędzie Miejskim w Blachownia oraz w każdej jednostce zostanie wyznaczona osoba reprezentująca daną jednostkę.

Do podstawowych zadań CSW- Centrum Wdrażania Strategii w zakresie wdrażania celów szczegółowych będą należały:

- nawiązywanie współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami oraz mieszkańcami i partnerami społecznymi
- opracowanie harmonogramu realizacji działań zapisanych w Strategii i innych dokumentach branżowych (w okresach rocznych, dwuletnich itp.),
- przygotowanie okresowych raportów o stanie społeczno-gospodarczym gminy,
- rozdzielenie zadań poszczególnym jednostkom w zakresie realizacji poszczególnych zadań-celów szczegółowych,
- określenie wartości bazowej na dany rok/lata w celu dokonania weryfikacji postępów w realizacji założeń strategii,

- w ramach analizy wskaźnikowej, realizowanej przez Centrum, mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (BDL GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych, tj. np. w porównaniach względnych do innych gmin oraz średniej dla powiatu częstochowskiego lub gmin ościennych województwa Śląskiego czy kraju.
- zapewnienie odpowiedniego poziomu partycypacji społecznej w procesie planowania i realizacji strategii

Ocena poziomu realizacji strategii będzie dokonywana raz w roku po upływie roku kalendarzowego. Centrum Wdrażania Strategii (CWS) sporządzi raport obejmujący pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka publiczna - Bank Danych Lokalnych (GUS),
- statystyka prowadzona przez samorząd gminny.

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Zespołowi ds. Strategii oraz Radzie Miejskiej Gminy Blachownia, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne, którzy będą oceniać postęp realizacji Strategii.

Sposób aktualizacji strategii:

1. Zadania związane z aktualizacją Strategii powierza się Burmistrzowi Gminy Blachownia.
2. Zwoływanie posiedzeń Rady Miejskiej na temat aktualizacji Strategii powierza się Przewodniczącemu Rady, na wniosek Burmistrza Gminy Blachownia.
3. Odpowiedzialność za obsługę techniczną i organizacyjną prac ewaluacyjnych i aktualizacyjnych Rady Gminy powierza się kierownikowi Centrum Wdrażania Strategii.

4. Każdego roku realizacji Strategii, w terminie do końca I kwartału roku następnego kierownik Centrum Wdrażania Strategii będzie składał Burmistrzowi Gminy Blachownia raport z realizacji strategii.
5. Zakres analizy wskaźnikowej realizacji celów strategii obejmuje:
  - porównanie wskaźników bazowych (dla roku 2015) ze wskaźnikami dla badanego okresu realizacji Strategii,
  - wskazanie tendencji wzrostowych i malejących w poszczególnych celach szczegółowych Strategii.
6. Raporty z realizacji kierunków interwencji oraz analizy wskaźnikowej realizacji celów Strategii w badanym okresie będą przedstawiane Radzie Gminy w terminie do końca I kwartału odpowiedniego roku
7. Przewodniczący Rady Gminy, na wniosek Burmistrza Blachowni, może zaprosić do prac Rady w zakresie monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii przedstawicieli innych instytucji oraz ekspertów.
8. Zapewnienie udziału Zespołu ds. Strategii – minimum 1 spotkanie ewaluacyjno-aktualizacyjne na rok.

Upublicznienie i upowszechnienie

Idealną sytuacją byłoby aby każdy członek blachowniańskiej wspólnoty znał przynajmniej w zarysie podstawowe założenia Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030.

Drugą grupą docelową są aktualni i przyszli partnerzy społeczno-gospodarczy:

- 1) Radni, pracownicy Urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych;
- 2) Posłowie i senatorowie reprezentujący w Parlamencie region oraz radni Sejmiku Wojewódzkiego, związani z regionem;
- 3) Zarząd Powiatu Częstochowskiego

- 4) Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu;
- 5) Sektor finansowy - banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe;
- 6) Wyższe uczelnie z terenu regionu;
- 7) Organizacje pozarządowe z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki edukacyjne.

Uchwalony przez Radę Miejską dokument powinien zostać jak najszerzej upubliczniony i upowszechniony poprzez:

- Opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom treść Strategii Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030.
- Umieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) materiału przybliżającego zainteresowanym Strategię Rozwoju Gminy Blachownia na lata 2016-2030.

WYKAZ TABEL:

Tabela nr 1 – Plan prac nad analizą strategiczną uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych metodą SWOT

Tabela nr 2 - Poddział administracyjny – sieć osadnicza

Tabela nr 3 – Tabela porównawcza liczba ludności w Gminie Blachownia

Tabela nr 4 - Struktura wieku i liczba mieszkańców powyżej 50 roku życia

Tabela nr 5 - Demografia w Gminie Blachownia

Tabela nr 6 - Tabela nr 6 - Stan i prognoza ludności według płci i funkcjonalnych grup wieku, stan w dniu 31.XII – podregion częstochowski

Tabela nr 7 – Turystyczne obiekty i miejsca noclegowe w Gminie Blachownia

Tabela nr 8 - Planowanie przestrzenne w Gminie Blachownia

Tabela nr 9 – Zasoby mieszkaniowe w Gminie Blachownia

Tabela nr 10 – Zasoby infrastruktury techniczno-komunalnej w Gminie Blachownia

Tabela nr 11 - Pomoc społeczna w Gminie Blachownia

Tabela nr 12 – Opieka zdrowotna w Gminie Blachownia

Tabela nr 13 – Opieka żłobkowa w Gminie Blachownia

Tabela nr 14 - Liczba dzieci w placówkach publicznych wg stanu na 31 marca 2015r. i arkuszy organizacyjnych na rok 2015/2016

Tabela nr 15 - Liczba dzieci w placówkach publicznych wg stanu na 31 marca 2015r. i arkuszy organizacyjnych na rok 2015/2016 w całej Gminie Blachownia

Tabela nr 16 – Poddział zatrudnienia wg. sektorów gospodarczych

Tabela nr 17 - Wykaz organizacji pozarządowych rejestrowych, zwykłych oraz inicjatyw lokalnych o charakterze nieformalnym w Gminie Blachownia

Tabela nr 18 – Tabela porównawcza sektora gospodarki

Tabela nr 19 – Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

Tabela nr 20 – Sklepy wg formy organizacyjnej w Gminie Blachownia

Tabela nr 21 – Dochody Budżetu Gminy Blachownia

Tabela nr 22 – Dochody ogółem wg. klasyfikacji

Tabela nr 23 – Wydatki ogółem wg. klasyfikacji

Tabela nr 24 – Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Tabela nr 25 – Analiza struktury Rady Gminy Blachownia

WYKAZ MAP I WYKRESÓW:

Wykres nr 1 – Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Mapa nr 1 – Plan zagospodarowania Przestrzennego województwa Śląskiego

Mapa nr 2 – Mapa powiatu częstochowskiego z podziałem na Gminy

Mapa nr 3 – Mapa komunikacyjna w Gminie Blachownia

Mapa nr 4 – Plan przebiegu budowy Autostrady A1